

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ

NR. 3915 /

10 JUL 2020

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

2108

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.958A/2020

7 LX 462 / 2019

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
PREȘEDINTE

Intrare Nr. 111982/MC
2020 Luna 07 Ziua 10

Domnului
Ion-Marcel CIOLACU
Președintele Camerei Deputaților

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL

Nr. 2/1604CR/16.07.2020

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Președintele României referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr..94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 28 august 2020 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 23 septembrie 2020.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

ROMÂNIA
Președinte,

Prof.univ.dr. **Valer DORNEANU**

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 95PA/2020

R O M Â N I A

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ

NR. 3905 / 10 JUL 2020

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 10 iulie 2020

CP1/940/10.07.2020

Domnului VALER DORNEANU

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE

asupra

**Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992 privind
organizarea și funcționarea Curții de Conturi**

În data de 22 iunie 2020, Parlamentul României a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi.

Prin conținutul său normativ, legea dedusă controlului de constituționalitate contravine art. 1 alin. (3) și alin. (5), art. 15 alin. (2), art. 16 alin. (1), art. 61 alin. (2), art. 75 alin. (1) și alin. (5) prin raportare la art. 73 alin. (3) lit. j), art. 125 alin. (3), art. 131 alin. (1), art. 140, art. 141, art. 147 alin. (4), precum și art. 148 din Constituție, pentru motivele prezentate în cele ce urmează.

I. Motive de neconstituționalitate intrinsecă

1. Art. I pct. 2 și pct. 23 încalcă art. 1 alin. (5) și art. 140 din Constituție

Intervenția legislativă de la art. I pct. 2 privește introducerea la alin. (7) al art. 1 din Legea nr. 94/1992 a atribuției Curții de Conturi care, fără a-și afecta independența, va „contribui la conștientizarea nevoii de transparență și responsabilitate în buna gestionare a fondurilor din sectorul public și în administrarea patrimoniului, inclusiv prin desfășurarea unor activități”. Activitățile avute în vedere la lit. a) - f) ale alin. (7) al art. 1 reprezintă în principiu activități de colaborare, analiză, pregătire profesională și îndrumare.

Dispozițiile introduse reinstituie un control preventiv al Curții de Conturi, abrogat prin Legea nr. 99/1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice. Ulterior abrogării, această formă de control financiar preventiv a trecut la executiv, respectiv la Ministerul Finanțelor Publice, prin efectul dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv. În forma Legii nr. 94/1992, înainte de abrogarea dispozițiilor privind controlul preventiv al Curții de Conturi, dispozițiile referitoare la această formă de control erau cuprinse într-o secțiune distinctă la art. 22 – 26.

În Decizia nr. 544/2006, Curtea Constituțională a reținut că „Prin rolul său, Curtea de Conturi face parte din instituțiile fundamentale ale statului, activitatea sa fiind indispensabilă asigurării suportului financiar al funcționării tuturor organelor statului. Natura Curții de Conturi de instituție fundamentală a statului este deopotrivă subliniată de statutul constituțional al acesteia, ca și de faptul că organizarea și funcționarea sa, adică regimul său juridic, se reglementează, potrivit art. 73 alin. (3) lit. 1) din Constituție, prin lege organică”.

Atribuții precum „participarea la îmbunătățirea reformelor din sectorul public și a cadrului de reglementare și procedural al entităților din sectorul public cu care colaborează, în acest sens” sau „contribuie la îmbunătățirea competențelor profesionale ale personalului din cadrul entităților publice, prin organizarea de seminarii” aduc atingere rolului Curții de Conturi consacrat de dispozițiile art. 140 din Constituție.

Mutatis mutandis, aceleași critici de neconstituționalitate aducem normei prevăzute la art. I pct. 23 din legea criticată, cu referire la art. 21 alin. (1) din Legea nr. 94/1992, potrivit căruia Curtea de Conturi va exercita funcția de control fără a se pronunța asupra oportunității operațiunilor.

Mai mult, sensul sintagmei care se referă la „colaborarea” cu entitățile din sectorul public este unul contrar exigențelor de calitate ale legii impuse de art. 1 alin. (5) din Constituție, astfel cum acestea au fost dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale, nefiind clară linia de demarcație între contribuția la reforma și cadrul procedural al entităților din sectorul public și activitatea de control a acestora, în condițiile în care aceeași autoritate este și cea care trebuie să realizeze controlul modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public.

2. Art. I pct. 8 încalcă art. 140 alin. (4) din Constituție

Potrivit acestui punct din legea supusă controlului de constituționalitate, cu referire la art. 9 alin. (1) din Legea nr. 94/1992: „(1) Conducerea Curții de Conturi se exercită de plenul Curții de Conturi și de către Președinte. Conducerea executivă se exercită de către Președinte, care coordonează, îndrumă și conduce, după caz, întreaga activitate a acesteia, potrivit competențelor conferite de prezenta lege. Președintele este ajutat de doi vicepreședinți care sunt consilieri de conturi”.

Noua soluție legislativă cuprinsă în teza I a alin. (1) al art. 9 îi atribuie, așadar, președintelui Curții de Conturi aceleași competențe ca și plenului acesteia. În forma actuală a legii, art. 9 alin. (1) prevede: „Conducerea Curții de Conturi se exercită de plenul Curții de Conturi”. Soluția legislativă în vigoare este în acord cu statutul președintelui Curții de Conturi, respectiv acela de consilier de conturi și membru al plenului Curții de Conturi. Totodată, potrivit tezei a II-a a alin. (1) al art. 9 în forma propusă de legea criticată, președintele Curții de Conturi va coordona, îndruma și conduce, după caz, întreaga activitate a acesteia.

Din coroborarea celor două teze rezultă că principiul independenței membrilor Curții de Conturi în exercitarea mandatului lor, statuat prin art. 140 alin. (4) din Constituție, nu mai este respectat.

3. Art. I pct. 9 încalcă art. 1 alin. (5), art. 73 alin. (3) lit. j), art. 140 alin. (4) și art. 147 alin. (4) din Constituție

Potrivit acestui punct din legea supusă controlului de constituționalitate, cu referire la art. 10 alin. (1) și (3) din Legea nr. 94/1992: „(1) Departamentele sunt coordonate de câte un consilier de conturi, desemnat de plenul Curții de Conturi. (...) (3) Direcțiile din cadrul departamentelor Curții de Conturi și camerele de conturi județene și a municipiului București sunt conduse de către un director și un director adjunct, care sunt numiți în urma promovării unui concurs, pentru o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia o singură dată, pe baza evaluării performanțelor profesionale și manageriale individuale, cu acordul Plenului și se subordonează președintelui, respectiv vicepreședinților, în conformitate cu atribuțiile delegate de către președinte. La expirarea perioadei de exercitare a funcției de conducere, prelungită, după caz, auditorul public extern numit într-o astfel de funcție revine pe funcția de execuție deținută anterior”.

Din analiza acestor două alineate rezultă fără dubiu o afectare a statutului membrilor Curții de Conturi, așa cum este stipulat acesta la art. 140 alin. (4) din Constituție, potrivit căruia: „(4) Consilierii de conturi sunt numiți de Parlament pentru un mandat de 9 ani, care nu poate fi prelungit sau înnoit. Membrii Curții de Conturi sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia. Ei sunt supuși incompatibilităților prevăzute de lege pentru judecători”.

Din textul legii criticate rezultă că una din atribuțiile consilierilor Curții de Conturi se referă la coordonarea departamentelor. Acestea, însă, sunt conduse de directori, respectiv, directori adjuncți, care, conform modificării anterior enunțate (art. I pct. 9 din lege, care propune modificarea art. 10 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 94/1992) se subordonează președintelui Curții de Conturi.

În acest format, mandatul consilierilor de conturi, stipulat în Constituție, va fi afectat, întrucât șefii departamentelor vor ajunge în subordinea președintelui Curții de Conturi, conform noilor prevederi. În consecință, ca efect al subordonării față de președintele Curții de Conturi a aparatului administrativ din cadrul departamentului aflat în coordonarea unui consilier de conturi va fi afectată independența acestuia. Altfel spus, prin faptul că directorii din cadrul Curții de Conturi se subordonează

președintelui, și nu consilierilor de conturi, care doar coordonează departamentele, sunt create premisele încălcării principiului imparțialității.

Totodată, în opinia noastră, reglementarea cu acest conținut evidențiază că atribuțiile vicepreședinților în stricta legătură cu directorii camerelor județene vor fi gestionate, în fapt, tot numai de către președintele Curții și că vor fi delegate atribuții fără impact major pe linie decizională (sunt diminuate atribuțiile vicepreședinților). Această prevedere conduce către concentrarea puterii de decizie în sarcina președintelui și, după caz, a vicepreședinților, ceea ce, în mod automat, așa cum am arătat și mai sus, implică o diminuare a rolului celorlalți membri ai Curții de Conturi.

În prezent, prin faptul că toți membrii Curții au responsabilități executive și deciziile se iau de plenul Curții de Conturi există o reprezentare echilibrată a palierelor decizionale la nivelul acestei instituții. Având calitatea de șefi de departamente în structura organizatorică a Curții de Conturi, consilierii de conturi acționează cu răspundere față de propria activitate și constituie un filtru suplimentar la nivel decizional.

Totodată, noile prevederi ale art. 10 alin. (3), potrivit cărora directorii și directorii adjuncți ai direcțiilor din cadrul departamentelor Curții de Conturi și camerele de conturi județene și a Municipiului București vor fi numiți în urma promovării unui concurs, pentru o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, o singură dată, reprezintă o măsură de natură să afecteze stabilitatea, prevăzută la art. 53 din Legea 94/1992, aferentă funcției de auditor public extern. Or, funcția de auditor public extern - conform Statului auditorilor publici externi - include și funcțiile de director și director adjunct.

Totodată, textul legii introduce prevederi diferite pentru directorii și directorii adjuncți ai direcțiilor din cadrul departamentelor Curții de Conturi și camerelor de conturi județene și directorii structurilor similare din cadrul Autorității de Audit. Astfel, se creează premisele unui tratament inegal între factorii decizionali din structurile Curții de Conturi și Autorității de Audit.

De asemenea, teza finală a noului art. 10 alin. (3) precizează că la expirarea perioadei de exercitare a funcției de conducere, prelungită, după caz, auditorul public extern numit într-o astfel de funcție revine pe funcția de execuție deținută anterior. Însă, norma este neclară, în fapt existând situații în care directori din cadrul Curții

de Conturi au ocupat postul prin concurs, fiind, anterior concursului, încadrați pe posturi în alte instituții sau societăți comerciale. În plus, prin însăși natura organizării și funcționării unei instituții, „revenirea” pe o funcție „deținută anterior” pornește de la ipoteza rămânerii vacante a respectivei funcții, în caz contrar instituția aflându-se în imposibilitatea aplicării măsurilor dispuse de legiuitor. În aceste condiții, aplicabilitatea normei este neclară și contravine art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât nu se înțelege parcursul administrativ/în carieră într-o astfel de situație, cu atât mai mult cu cât legiuitorul a omis stabilirea unor reguli tranzitorii sau a unor clarificări.

În cuprinsul art. 10 alin. (3) din legea criticată – art. I pct. 9 - nu sunt prevăzute responsabilități sau trimiteri la reglementări infralegale care să stabilească în detaliu normele de organizare și derulare a concursurilor, astfel de reglementări având, de obicei, un grad sporit de schimbări succesive în timp.

Potrivit art. 52 alin. (1) din Legea nr. 94/1992, personalul de specialitate al Curții de Conturi, inclusiv cel cu funcții de conducere, își desfășoară activitatea în baza unor raporturi de serviciu, statutul acestora fiind subsumat dispozițiilor art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituția României, referitor la statutul funcționarilor publici.

Prin Decizia nr. 308/2018, Curtea a reținut că „normele privind ocuparea posturilor de conducere trebuie să respecte anumite cerințe de stabilitate și previzibilitate”. Așadar, aspecte esențiale - cum sunt, spre exemplu, condițiile generale de participare la examen/concurs, condițiile de vechime necesară participării la examen/concurs, tipul probelor de examen/concurs, condițiile în care candidații sunt declarați *admiși* și posibilitatea de contestare - trebuie reglementate prin lege organică.

Din această perspectivă, ocuparea funcțiilor de director și director adjunct, funcții de conducere ale departamentelor Curții de Conturi - autoritate de rang constituțional cu un rol esențial în controlul formării, administrării și întrebuințării resurselor publice - trebuie să fie reglementată în acord cu jurisprudența constituțională, fără omiterea din cuprinsul legii organice a niciunui element esențial al ocupării acestor posturi de conducere, date fiind prerogativele de putere publică pe care persoanele aflate în aceste funcții le vor exercita.

Pentru aceste considerente, reglementarea lacunară a modului de ocupare a unor funcții publice de conducere din cadrul Curții de Conturi este contrară art. 73 alin. (3) lit. j) și art. 147 alin. (4) din Constituție.

4. Art. I pct. 21, pct. 33, pct. 38, pct. 39 și pct. 55 din legea criticată încalcă art. 1 alin. (5), art. 140, precum și art. 148 din Constituție

La art. I pct. 21 din legea criticată, noul alin. (6) al art. 15 din Legea nr. 94/1992 prevede: „Reprezentanții entităților auditate, care au acționat pe baza punctelor de vedere, documentelor emise sau aprobate de organele cu atribuții de reglementare și avizare, nu răspund pentru consecințele măsurilor administrative luate în urma recomandărilor sau dispozițiilor, după caz, cuprinse în acestea”.

Norma este lipsită de claritate și predictibilitate, întrucât nu rezultă către cine va fi transferată răspunderea pentru activitățile realizate în exercitarea funcțiilor de către reprezentanții entităților auditate și care au cauzat totuși un prejudiciu, aspect ce contravine art. 1 alin. (5) din Constituție, conform căruia „În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”.

În egală măsură, exonerarea de răspundere a reprezentanților entităților publice auditate pentru consecințele erorilor/abaterilor de la legalitate constatate de Curtea de Conturi contravine chiar rolului constituțional al acestei autorități, consacrat de art. 140 alin. (1) din Constituție, potrivit căruia „Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public. În condițiile legii organice, litigiile rezultate din activitatea Curții de Conturi se soluționează de instanțele judecătorești specializate”.

Totodată, sintagma „nu răspund” este neclară, norma neprecizând care este tipul de răspundere înlăturată, ajungându-se la interpretarea conform căreia un punct de vedere emis de o entitate cu atribuții de reglementare sau avizare ar putea înlătura chiar o răspundere penală a unui reprezentat al entității auditate, în condițiile în care este posibil ca entitatea care a emis punctul de vedere să fie chiar entitatea auditată.

De asemenea, este neclar în ce măsură „organele cu atribuții de reglementare și avizare” ar putea avea atribuții directe în legătură cu modul de formare, administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului, față de care

Curtea de Conturi își exercită controlul. În acest sens, responsabilitatea și, implicit, răspunderea pentru consecințele măsurilor administrative luate de reprezentanții entităților auditate va aparține fie organelor cu atribuții de reglementare și avizare emitente ale documentelor în cauză, fie - în cazul punctelor de vedere/recomandărilor, care prin însăși natura lor nu pot fi considerate drept a avea caracter obligatoriu - niciuneia dintre entitățile implicate.

Această prevedere afectează și Cerințele esențiale ale sistemelor de gestiune și control nr. 14 respectiv nr. 18 din Anexa IV a Regulamentul Delegat (UE) nr. 480/2014 al Comisiei respectiv: „14. Separarea adecvată a funcțiilor și sisteme adecvate care permit garantarea faptului că orice alt organism care efectuează audituri în conformitate cu strategia de audit a programului dispune de independența funcțională necesară și ține cont de standardele de audit acceptate la nivel internațional.” și „18. Proceduri adecvate pentru furnizarea unei opinii de audit fiabile și pentru pregătirea raportului anual de control”.

Totodată, prevederile art. 15 alin. (6) afectează independența și funcționarea eficientă a Autorității de Audit și contravin prevederilor art. 72 lit. a), b), e) și f), art. 123 alin. (4) și 127 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013, în ceea ce privește: principiile generale ale sistemelor de gestiune și control; cerința independenței din punct de vedere funcțional a autorității de management și celei de certificare; precum și cerința independenței din perspectiva funcțiilor autorității de audit.

De asemenea, tot în sensul afectării independenței Autorității de Audit se înscriu și soluțiile legislative cuprinse la art. I pct. 55 din legea criticată, cu referire la art. 58 lit. q) din Legea nr. 94/1992, la art. I pct. 38 din legea criticată, cu referire la art. 33 din Legea nr. 94/1992, și la art. I pct. 39 din legea criticată, cu referire la art. 35 din Legea nr. 94/1992.

Critica este valabilă și pentru intervenția de la art. I pct. 33 ce vizează art. 29 alin. (5) din Legea nr. 94/1992 și care face trimitere la art.15 alin. (6) introdus prin legea criticată, extinzând exonerarea de răspundere și în cazul entităților auditate de Curtea de Conturi.

Față de cele de mai sus, considerăm că normele mai sus menționate, ce afectează independența Autorității de Audit, contravin art. 148 raportat la art. 140 din Legea fundamentală și atrag riscul unei decizii nefavorabile a Comisiei Europene pentru România, ceea ar putea implica suspendarea fondurilor alocate programelor operaționale.

5. Art. I pct. 36 încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție

La art. I pct. 36 din legea criticată cu referire la alin. (2³) al art. 32 din Legea nr. 94/1992 prevede: „Constatările înscrise în rapoartele de audit trebuie să se bazeze pe probe de audit cu grad de adecvare și grad de suficiență ridicată”. Noțiunile de „grad de adecvare ridicat” și „grad de suficiență ridicat” nu sunt definite în legea criticată, nici în cuprinsul acestui articol, nici în lista de definiții reglementată de art. 2 din Legea nr. 94/1992. Într-o atare situație, standardul de probă necesar este incert, aspect care încalcă principiul securității juridice cuprins la art. 1 alin. (5) din Constituție și care contravine exigențelor privind claritatea și previzibilitatea legii. Fiind aspecte care detaliază la nivel legal funcția de control a Curții de Conturi, este necesar ca reglementarea acestora să fie clară, fără echivoc și fără elemente ce țin de aprecieri subiective.

6. Art. I pct. 38 încalcă prevederile art. 1 alin. (3) și (5) și art. 131 din Constituție

La art. I pct. 38 din legea criticată cu referire la alin. (3) al art. 33 din Legea nr. 94/1992 se prevede: „(3) Stabilirea întinderii prejudiciului și dispunerea măsurilor pentru recuperarea acestuia constituie obligația conducerii entității auditate. În vederea stabilirii întinderii prejudiciului și dispunerii măsurilor pentru recuperarea acestuia, conducerea entității auditate poate apela la serviciile unui expert autorizat extern și independent. Dispunerea măsurilor apte să conducă la recuperarea prejudiciului constituie obligația conducerii entității auditate”.

În acord cu rolul său constituțional, art. 31 din Legea 94/1992 prevede: „(1) Curtea de Conturi certifică acuratețea și veridicitatea datelor din conturile de

execuție verificate. (2) Nicio altă autoritate nu se poate pronunța asupra datelor înscrise în conturile de execuție, decât provizoriu”.

Or, prin posibilitatea acordată entității auditate de a recurge la serviciile unui expert autorizat extern și independent corelativ cu posibilitatea persoanelor interesate de a produce documente care să conțină argumente împotriva prejudiciilor constatate, rolul constituțional al Curții de Conturi va fi afectat. Această soluție legislativă vine în contradicție cu prevederile art. 140 alin. (4), teza a II-a din Constituție, potrivit căreia „(...) Membrii Curții de Conturi sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia. Ei sunt supuși incompatibilităților prevăzute de lege pentru judecători”.

În acest context, subliniem că normele în vigoare oferă entităților auditate mijloace de apărare suficiente, atât în etapa administrativă, cât și în etapa judiciară – în cadrul căreia expertiza judiciară poate reprezenta un mijloc de probă.

La art. I pct. 38 din legea criticată, alin. (7) al art. 33 se prevede: „În situațiile în care în rapoartele de audit se constată existența unor fapte pentru care există indicii temeinice că au fost săvârșite cu încălcarea legii penale, temeinicia acestora se supune controlului de calitate și de legalitate efectuat de o structură de specialitate din cadrul Curții de Conturi. Pe baza raportului întocmit de structura de specialitate, se supune aprobării plenului sesizarea organelor în drept. Sesizarea organelor în drept se efectuează de președintele Curții de Conturi. În termen de 10 zile de la sesizarea organelor în drept se informează entitatea auditată în scris”.

În forma legii în vigoare, atribuția de a sesiza organele în drept în cazul constatării unor fapte pentru care există indicii temeinice că au fost săvârșite cu încălcarea legii penale aparține conducătorului departamentului respectiv, adică unui consilier de conturi.

Liniile directoare de control ale finanțelor publice, conceptul și punerea bazelor auditului sunt inerente administrării fondurilor publice, întrucât gestionarea acestora reprezintă o îndatorire. Auditul finanțelor publice nu reprezintă un scop în sine, ci un element indispensabil al unui sistem de reglementare care are drept obiectiv semnalarea promptă a abaterilor de la standardele acceptate sau a încălcării principiilor de legalitate, eficiență, eficacitate și economicitate ale gestionării financiare, astfel încât să se poată dispună măsuri corective adecvate fiecărui caz, să

se determine persoanele răspunzătoare să își asume responsabilitatea, să se recupereze pagubele produse ori să se prevină sau, cel puțin, să facă mai dificilă repetarea unor încălcări similare în viitor.

Potrivit modificărilor aduse Legii nr. 94/1992, această prerogativă este transferată președintelui Curții de Conturi, după ce, în prealabil, plenul Curții de Conturi aprobă sesizarea organelor în drept, iar plenul ajunge să se pronunțe numai după ce în prealabil o structură de specialitate din cadrul Curții de Conturi a efectuat un control de calitate și de legalitate cu privire la temeinicia indiciilor. În ceea ce privește acest aspect, prin raportare la misiunea Curții de Conturi și la activitatea de audit realizată de această autoritate, noua abordare este de natură să slăbească în mod considerabil controlul asupra utilizării fondurilor publice și îngreunează recuperarea prejudiciilor constatate. Așadar, instituirea unor filtre suplimentare poate conduce la situația în care, fără stabilirea unor alte criterii suplimentare, plenul Curții de Conturi ar putea vota împotriva sesizării organelor de urmărire penală, chiar dacă s-au constatat fapte pentru care există indicii temeinice că ar fi fost săvârșite cu încălcarea legii penale.

O astfel de abordare este una contrară conceptului de stat de drept prevăzut de art. 1 alin. (3) din Constituție și chiar direcțiilor urmărite în activitatea de control a Curții de Conturi, prevăzute de art. 29 din Legea nr. 94/1992.

Așa cum a reținut Curtea Constituțională în jurisprudența sa, conceptul „statul de drept”, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constituție, „presupune, pe de o parte, capacitatea statului de a asigura cetățenilor servicii publice de calitate și de a crea mijloacele pentru a spori încrederea acestora în instituțiile și autoritățile publice. Aceasta presupune obligația statului de a impune standarde etice și profesionale, în special celor chemați să îndeplinească activități ori servicii de interes public și, cu atât mai mult, celor care îndeplinesc acte de autoritate publică, adică pentru acei agenți publici sau privați care sunt investiți și au abilitatea de a invoca autoritatea statului în îndeplinirea anumitor acte sau sarcini. Statul este dator să creeze toate premisele - iar cadrul legislativ este una dintre ele - pentru exercitarea funcțiilor sale de către profesioniști care îndeplinesc criterii profesionale și de probitate morală” (Decizia nr. 582/2016). Curtea Constituțională a reținut că importanța și necesitatea reglementărilor în materia combaterii corupției și promovării integrității în sectorul public, în cadrul sistemului normativ național, sunt cunoscute și acceptate, aceste

reglementări reprezentând răspunsul la o cerință reală a societății românești și o componentă de bază a dialogului României cu partenerii săi europeni, în cadrul procesului de evaluare a modului de îndeplinire a obligațiilor asumate de aceasta ca stat membru al Uniunii Europene (Decizia nr. 1.412/2008 sau Decizia nr. 1.082/2009). Așadar, printre eforturile prin care statul crește încrederea în instituțiile publice se numără și cel al gestionării corecte și în conformitate cu prevederile legale a resurselor financiare publice, motiv pentru care instituirea condiției de aprobare a plenului Curții de Conturi pentru sesizarea organelor de urmărire penală este o condiție care aduce atingere principiului mai sus enunțat.

Mai mult, plenul Curții de Conturi nu este un organ judiciar, neavând competența de a aprecia dacă unele date, circumstanțe sau împrejurări constituie indicii temeinice că a fost săvârșită o infracțiune sau nu. Astfel, din datele pe care le percep în mod nemijlocit își pot forma cel mult o suspiciune rezonabilă, apreciere raportată la un spectator obiectiv și imparțial, competența de a aprecia în ce măsură unele date, circumstanțe sau împrejurări pot fundamenta punerea în mișcare a acțiunii penale aparținând însă Ministerului Public.

Prin urmare, condiționarea sesizării organelor de urmărire penală de aprobarea plenului Curții de Conturi încalcă și rolul constituțional al Ministerului Public de a reprezenta interesele generale ale societății, de a apăra ordinea de drept și drepturile și libertățile cetățenilor, așa cum acesta este prevăzut de art. 131 alin. (1) din Legea fundamentală.

Aceste considerente sunt aplicabile *mutatis mutandis* și art. I pct. 55 prin raportare la introducerea acestei atribuții în competența plenului Curții de Conturi la art. 58 lit. t).

7. Art. I pct. 49 încalcă art. 125 alin. (3), art. 140 alin. (4), precum și art. 147 alin. (4) din Constituție

La art. I pct. 49 din legea criticată cu referire la alin. (3¹) al art. 49 din Legea nr. 94/1992 se prevede: „Membrii Curții de Conturi, pe lângă atribuțiile prevăzute de lege, pot desfășura activități didactice, de cercetare științifică și de formare profesională sau asimilate acestora”.

În conformitate cu art. 140 alin. (4) din Constituție: „Consilierii de conturi (...) sunt supuși incompatibilităților prevăzute de lege pentru judecători”, iar, potrivit art. 125 alin. (3) din Constituție: „Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior”.

Astfel, legiuitorul constituant a prevăzut în mod clar și limitativ incompatibilitățile funcției de judecător cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că „un judecător (...) poate cumula funcția sa de autoritate publică numai cu funcțiile didactice din învățământul superior, care, potrivit art. 285 alin. (1) din Legea educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 10 ianuarie 2011, sunt cele de asistent universitar; lector universitar/șef de lucrări; conferențiar universitar și profesor universitar. De asemenea, art. 285 alin. (2) din aceeași lege prevede că în instituțiile de învățământ superior funcțiile de cercetare sunt: asistent cercetare; cercetător științific; cercetător științific gradul III; cercetător științific gradul II și cercetător științific gradul I, funcții care, conform alin. (3), sunt echivalate cu cele didactice. Totodată, în virtutea funcției pe care o dețin de judecător și procuror, aceștia pot presta activități de instruire în cadrul Institutului Național al Magistraturii și al Școlii Naționale de Grefieri”.

Analizând scopul acestor incompatibilități, Curtea a statuat că „introducerea acestor incompatibilități chiar în textul Constituției a avut în vedere instituirea și menținerea unui statut neutru și imparțial al persoanelor care își desfășoară activitatea în puterea judecătorească (...) față de activitatea celorlalte puteri în stat. Dacă în privința judecătorilor acest obiectiv se află în corelație directă cu principiul independenței și al separației puterilor în stat, în privința procurorilor, care, deși nu fac parte din puterea judecătorească, ci din autoritatea judecătorească, legiuitorul constituant a dorit crearea unui statut care să le permită menținerea unei echidistanțe față de activitatea puterii legiuitoare și executive. Este de principiu că funcțiile de demnitate publică alese sau numite (...) au, prin natura lor, fie o pronunțată componentă politică, fie o componentă administrativă, care nu are nicio legătură cu activitatea pe care judecătorul sau procurorul o exercită. Curtea observă că art. 1 din

Legea nr. 303/2004 definește magistratura ca fiind activitatea judiciară desfășurată de judecători în scopul îndeplinirii justiției și de procurori în scopul apărării intereselor generale ale societății, a ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor. Astfel, esența activității lor constă în aplicarea și interpretarea judiciară a legii și în conducerea și controlul activității de urmărire penală, după caz, neputând desfășura activități specifice celei de legiferare sau de organizare și punere în aplicare a legii pe calea actelor administrative. În consecință, rezultă că funcțiile de demnitate publică anterior enumerate nu au nicio legătură cu magistratura, drept care legiuitorul constituant a realizat această demarcare foarte clară între autoritatea judecătorească, pe de o parte, care cuprinde instanțele judecătorești, Ministerul Public și Consiliul Superior al Magistraturii, și celelalte două autorități ale statului - executivă și legislativă”. (Decizia nr. 45/2018).

În privința activităților de formare, în decizia precitată, Curtea Constituțională a subliniat că „funcția de judecător/procuror nu este inherentă unei activități de formare profesională în privința altor profesii juridice, în realitate, fiind vorba despre o altă funcție sau raport contractual în care judecătorul/procurorul este prestatorul unui serviciu, ce nu are legătură nici cu instruirea pe care trebuie să o asigure judecătorilor/procurorilor și nici cu vreo funcție didactică din învățământul superior. Desigur, în măsura în care judecătorul/procurorul are calitatea de cadru didactic, în virtutea acestei funcții are posibilitatea de a presta activități de formare profesională juridică pentru alte categorii de personal”.

În privința consilierilor de conturi, fiind asimilați prin Constituție judecătorilor din punct de vedere al regimului incompatibilităților, instituirea posibilității de desfășurare de activități didactice, fără a se preciza condiția ca acestea să se desfășoare în învățământul superior, respectiv instituirea posibilității de desfășurare de activități de cercetare științifică sau de formare profesională sau asimilate acestora, fără a menționa în mod expres faptul că acestea trebuie să se desfășoare în strictă legătură cu activitatea unui consilier de conturi, excedează limitelor constituționale reglementate de art. 140 alin. (4) prin raportare la art. 125 alin. (3) din Legea fundamentală.

8. Art. I pct. 52 încalcă art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție

Din analiza prevederilor propuse la art. I. pct. 52 cu referire la art. 52 alin. (1) teza 1 din Legea nr. 94/1992 rezultă că intenția legiuitorului a fost aceea de a modifica regimul juridic aplicabil „personalului de specialitate al Curții de Conturi, inclusiv cel cu funcții de conducere”.

Astfel, dacă în forma actuală a Legii nr. 94/1992, art. 52 alin. (1) teza 1 dispune că „Personalul de specialitate al Curții de Conturi, inclusiv cel cu funcții de conducere, este supus mobilității în cadrul aceleiași categorii profesionale, prin modificarea raporturilor de serviciu”, în forma propusă spre modificare, textul dispune că „Personalul de specialitate al Curții de Conturi, inclusiv cel cu funcție de conducere, este supus mobilității în cadrul aceleiași categorii profesionale, prin modificarea raporturilor de muncă”.

Regimul juridic al fiecăruia dintre cele două tipuri de raporturi (de serviciu, respectiv de muncă), pe baza cărora poate fi determinat fără echivoc regimul aplicabil raporturilor juridice stabilite între subiectele de drept direct vizate și Curtea de Conturi, se regăsesc în Titlul II „Statutul funcționarilor publici” din Codul administrativ și respectiv în Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, în condițiile în care legiuitorul nu s-a exprimat în mod explicit asupra înțelesului dat termenului de „personal de specialitate”, dispoziția este neclară, putând fi interpretată inclusiv în sensul aplicării pentru întreg personalul Curții de Conturi, indiferent de atribuții sau de încadrarea prezentă. În opinia noastră, o astfel de modificare produce efecte incerte cu privire la persoanele care în prezent își desfășoară activitatea în cadrul Curții de Conturi, în exercitarea raporturilor de serviciu.

Pe de altă parte, nici în cadrul Expunerii de motive nu pot fi identificate acele argumente care ar putea justifica obiectiv o astfel de intervenție, aspect ce contravine art. 1 alin. (3) din Constituție, conform celor statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 139/2019, par. 78-81.

De asemenea, considerăm că o indicare explicită și limitativă a incidenței exclusive a Legii nr. 53/2003 - Codul muncii reprezintă o limitare nejustificată a autonomiei funcționale a Curții de Conturi, astfel cum este definită la art. 1 alin. (3)

din Legea nr. 94/1992. Astfel, pornind de la premisa că regimul juridic al unei funcții se stabilește pornind de la natura atribuțiilor exercitate, așa cum se regăsesc acestea din urmă în fișa postului întocmită și aprobată prin raportare la sfera de activitate și structura organizatorică a unei autorități sau instituții publice, în opinia noastră prevederile propuse la art. I. pct. 52 constituie, în fapt, o limitare a competențelor plenului Curții de Conturi de aprobare a statului de funcții al personalului Curții de Conturi (art. 58 lit. f) din legea în vigoare), precum și a sferei de activitate și structurii organizatorice a departamentelor Curții de Conturi (art. 58 lit. f) și g) din legea în vigoare).

Teza a II-a a alin. (1) al art. 52 din legea criticată, ce reia dispozițiile din legea în vigoare, prevede: „Mobilitatea se realizează pentru eficientizarea activității Curții de Conturi și pentru dezvoltarea carierei profesionale”. Or, în condițiile în care legiuitorul a decis schimbarea naturii funcțiilor de auditor din funcții publice în funcții contractuale, se impunea și compatibilizarea cu regulile/instituțiile din Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii. Astfel, dacă legislația privind funcția publică operează în mod curent cu noțiunea de „mobilitate” în sens de modificare a raporturilor de serviciu, acest lucru nu este valabil în ceea ce privește Codul muncii, unde prin „clauza de mobilitate” părțile în contractul individual de muncă stabilesc că, în considerarea specificului muncii, executarea obligațiilor de serviciu de către salariat nu se realizează într-un loc stabil de muncă, iar o așa-numită „modificare a raporturilor de muncă” echivalează în fapt cu modificarea contractului individual de muncă.

9. Art. I pct. 55 raportat la pct. 15 încalcă art. 1 alin. (5) precum și art. 148 coroborat cu art. 140 din Constituție

La art. I pct. 15 din legea criticată cu referire la alin. (1) al art. 13 din Legea nr. 94/1992 se prevede: „Autoritatea de Audit este un organism independent din punct de vedere operațional față de Curtea de Conturi și față de celelalte autorități responsabile cu gestionarea și implementarea fondurilor Uniunii Europene nerambursabile, cu sediul în Municipiul București. În teritoriu, Autoritatea de Audit

are structuri regionale organizate în județele în care își desfășoară activitatea agenții, autorități de management și/sau organismele intermediare care gestionează fondurile Uniunii Europene, precum și în alte județe care vor fi stabilite prin hotărâre a plenului Curții de Conturi.”

În ceea ce privește imperativul independenței Autorității de Audit, soluția propusă reia în esență norma în vigoare de la art. 13 alin. (1) din Legea nr. 94/1992. Considerăm însă că aceasta va rămâne strict declarativă, golită de conținut în condițiile în care înființarea structurilor regionale ale Autorității de Audit va fi decisă de plenul Curții de Conturi.

Astfel, din perspectiva intervenției de la art. I pct. 55 din legea criticată, ce vizează lit. q) a art. 58 din Legea nr. 94/1992, referitor la atribuțiile Plenului Curții de Conturi și extinderea posibilității acesteia de a solicita periodic și de a examina rapoartele asupra activității Autorității de Audit, învedereăm instanței constituționale că aceasta nu se corelează cu dispozițiile art. I pct. 15 mai sus menționat potrivit cărora Autoritatea de Audit este „un organism independent din punct de vedere operațional față de Curtea de Conturi și față de celelalte autorități responsabile cu gestionarea și implementarea fondurilor Uniunii Europene nerambursabile”.

Din coroborarea acestor norme rezultă că acestea sunt contradictorii și că, în realitate, acest organism nu se va mai bucura de independență. Prezentarea de rapoarte Plenului Curții de Conturi anulează practic ideea de independență. De altfel, prin Decizia nr. 26/2012, Curtea Constituțională a statuat că existența unor soluții legislative contradictorii și anularea unor dispoziții de lege prin intermediul altor prevederi cuprinse în același act normativ conduce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice, ca urmare a lipsei de claritate și previzibilitate a normei, aducându-se atingere dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție.

Totodată, afectarea independenței Autorității de Audit contravine art. 148 coroborat cu art. 140 și art. 1 alin. (5) din Constituție, prin raportare la art. 21, art. 25 și art. 29 din Regulamentul (UE) nr. 514/2014 al Parlamentului European și al Consiliului, la art. 12 din Regulamentul delegat (UE) nr. 1040/2014 al Comisiei și la art. 59 din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012, ce impun ca autoritatea de audit să funcționeze independent de autoritatea responsabilă.

10. Art. I pct. 56 încalcă art. 140 alin. (1) și alin. (4) din Constituție

Potrivit acestui punct din legea supusă controlului de constituționalitate, cu referire la art. 58 lit. Ț) din Legea nr. 94/1992, printre atribuțiile plenului Curții de Conturi va fi și aceea de a aproba procedura de reverificare/redeschidere a examinării situațiilor financiare pentru motive întemeiate.

Această nouă atribuție introdusă în competența plenului Curții de Conturi contravine rolului constituțional al acestei autorități, respectiv principiului egalității consilierilor de conturi. Aceasta întrucât aprobarea redeschiderii sau reverificării situațiilor financiare pentru motive întemeiate pune în discuție chiar funcția de control a Curții de Conturi, așa cum aceasta este reglementată de art. 140 alin. (1) din Constituție, introducând un element de apreciere subiectivă, lipsit de claritate și precizie, prin sintagma „situații întemeiate”, contrar art. 1 alin. (5) din Constituție. O atare reglementare poate conduce la situația în care orice verificare a situației financiare a unei entități auditate să poată fi redeschisă oricând, fără nicio limită temporală și fără niciun criteriu obiectiv de apreciere, acest aspect aducând atingere chiar securității raporturilor juridice, principiu consacrat de art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală.

11. Art. III contravine art. 1 alin. (5), art. 15 alin. (2) și art. 16 alin. (1) din Constituție

La alin. (1) al acestui articol se prevede că: „Persoanele care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, ocupă funcțiile de director și de director adjunct în cadrul departamentelor ori la camerele de conturi județene și a municipiului București vor exercita atribuțiile corespunzătoare acestor funcții până la organizarea și desfășurarea concursului în conformitate cu prevederile art. 10 din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare și cu cele aduse prin prezenta lege, dar nu mai mult de 12 luni”.

Considerăm că această prevedere este în contradicție atât cu principiul constituțional al neretroactivității legii, cât și cu cel al egalității în fața legii.

a) Potrivit legii, directorii și directorii adjuncți aflați pe funcție au susținut concursuri pentru ocuparea acesteia, pe perioadă nedeterminată, iar anual performanțele lor profesionale și manageriale sunt evaluate de către plenul Curții de Conturi. Totodată, potrivit legii, cei care nu își exercită profesia la un înalt nivel de calitate și pregătire profesională pot fi sancționați, inclusiv cu destituirea din funcție.

Aplicarea noii legi la o situație juridică deja existentă și modificarea unui raport juridic care a luat naștere sub imperiul vechii legi echivalează cu retroactivitatea noii legi, ceea ce intră în flagrantă contradicție cu prevederile art. 15 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora: „Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.”

b) De asemenea, dispozițiile criticate conduc la un tratament juridic diferențiat, nejustificat între funcțiile de conducere din cadrul Curții de Conturi. Norma nu se va aplica directorilor din cadrul Autorității de Audit care, în teritoriu, are structuri regionale conduse de directori, omologi ai directorilor camerelor județene. Se poate constata din cuprinsul actului normativ criticat că reglementările privind exercitarea atribuțiilor corespunzătoare acestor funcții, până la organizarea și desfășurarea concursului, nu se aplică și acestora.

Așadar, constatăm un „dublu standard”, așa cum rezultă din conținutul legii criticate, care vine în contradicție cu egalitatea în fața legii, principiu consacrat de art. 16 alin. (1) din Legea fundamentală - „(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.”

Alin. (2) și (3) ale art. III prevăd: „(2) În termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi se va efectua certificarea auditorilor publici externi, în conformitate cu regulamentul aprobat de plenul Curții de Conturi. Persoanele care dețin o calificare recunoscută pe plan internațional care atestă competența lor în audit public extern vor fi certificate potrivit unei proceduri speciale prevăzută în același regulament. (3) Personalul Curții de Conturi cu atribuții în domeniul auditului public extern la data intrării în vigoare a prezentei legi este autorizat să exercite în

continuare aceste atribuții numai până la data certificării în conformitate cu prevederile alin. (2)”.

Apreciem că textul celor două alineate este neclar și impredictibil și caracterizat prin lipsă de transparență, ceea ce contravine art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa privind calitatea legii. Se oferă astfel posibilitatea ca printr-un act administrativ intern, infralegal să se stabilească procedura de certificare. În vederea asigurării predictibilității, inclusiv pentru personalul Curții de Conturi, care în prezent exercită atribuții în domeniului auditului public extern, legislația primară trebuie să cuprindă criteriile, modul de realizare, frecvența sau organismul competent să realizeze această certificare.

Având în vedere că potrivit dispozițiilor Capitolului V din Legea nr. 94/1992, auditorii publici externi își desfășoară activitatea potrivit unui raport de serviciu în cadrul Curții de Conturi, iar potrivit art. III din legea dedusă controlului de constituționalitate rezultatul „certificării” auditorilor publici externi poate avea drept efect, în unele cazuri, modificarea sau chiar încetarea raporturilor de serviciu, apreciem că aceste elemente esențiale ale procedurii de certificare trebuie să fie reglementate la nivelul legii organice, potrivit art. 73 alin. (3) lit. j) și a jurisprudenței Curții Constituționale în materie.

Totodată, având în vedere că alin. (2) și alin. (3) ale art. III nu disting între auditorii publici externi ai Curții de Conturi și cei ai Autorității de Audit, se deduce că aceste norme sunt incidente și în cazul auditorilor publici externi din cadrul Autorității de Audit. Se creează premisele afectării independenței auditorilor și implicit pot fi încălcate independența și funcționarea eficientă a Autorității de Audit.

II. Motive de neconstituționalitate extrinsecă

1. Încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3) și alin. (5) coroborate cu cele ale art. 141 din Constituție

Potrivit art. 141 din Constituție: „Consiliul Economic și Social este organul consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare”. În conformitate cu art. 2 alin. (1) și alin. (2) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea Consiliului Economic și Social (CES): „(1) Consiliul Economic și Social este consultat obligatoriu asupra proiectelor de acte normative inițiate de Guvern sau a propunerilor legislative ale deputaților ori senatorilor. Rezultatul acestei consultări se concretizează în avize la proiectele de acte normative. (2) Domeniile de specialitate ale Consiliului Economic și Social sunt: (...) b) politicile financiare și fiscale; c) relațiile de muncă, protecția socială, politicile salariale și egalitatea de șansă și de tratament; (...)”, iar potrivit art. 5 lit. a) din același act normativ: „Consiliul Economic și Social exercită următoarele atribuții: a) avizează proiectele de acte normative din domeniile de specialitate prevăzute la art. 2 alin. (2), inițiate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților și senatorilor, invitând inițiatorii la dezbaterile actelor normative.”

Având în vedere prevederile constituționale și legale menționate și față de obiectul de reglementare al legii criticate, consultarea Consiliului Economic și Social era obligatorie.

Din perspectiva relațiilor de muncă, protecție socială, politici salariale și egalitate de șansă și de tratament - domeniu de specialitate al CES prevăzut la art. 2 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 248/2013 - consultarea CES era obligatorie atât la momentul depunerii inițiativei legislative la prima Cameră competentă, cât și ulterior cu prilejul dezbaterii în cadrul Camerei decizionale. Astfel, în forma inițiatorului sunt modificate și completate norme din cuprinsul Legii nr. 94/1992 ce vizează relațiile de muncă/raporturile de serviciu aplicabile personalului Curții de Conturi (art. I pct. 9, pct. 10, pct. 11, pct. 20, pct. 52, pct. 53, precum și pct. 54). Același tip de relații sociale (grupate în legea în vigoare în capitolul II, intitulat „Organizarea și conducerea Curții de Conturi”, și în capitolul V, intitulat „Numirea

și statutul personalului Curții de Conturi”) sunt reglementate la art. I pct. 8-22 și la art. I pct. 49-54, respectiv la art. III din legea criticată.

Din perspectiva domeniului prevăzut la art. 2 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 248/2013, respectiv cel referitor la politicile financiare și fiscale subliniem că prin legea supusă controlului de constituționalitate se aduc modificări și completări Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi. Potrivit art. 140 alin. (1) teza I din Constituție reluat în art. 1 alin. (1) din Legea nr. 94/1992, Curtea de Conturi exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întreținere a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public. Componentă esențială a politicii financiare a statului, controlul financiar realizat de Curtea de Conturi are ca obiective cunoașterea de către stat a modului în care sunt administrate mijloacele materiale și financiare, a modului de realizare și de cheltuire a banului public, a modului în care este asigurat echilibrul financiar, realizată eficiența economico-financiară, și, nu în ultimul rând, dezvoltarea economiei naționale și progresul social. În acest sens, prin Decizia nr. 544/2006, Curtea Constituțională a reținut că activitatea Curții de Conturi este „indispensabilă asigurării suportului financiar al funcționării tuturor organelor statului”. Față de cele de mai sus, este evident faptul că avizul CES trebuia solicitat, politica financiară reprezentând unul dintre domeniile de specialitate ale Consiliului - conform art. 2 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 248/2013.

Or, din analiza parcursului legislativ a actului normativ criticat și a documentelor atașate, disponibile în format electronic pe paginile de internet ale celor două Camere ale Parlamentului, se poate constata că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a fost adoptată în lipsa solicitării avizului CES, deși aceasta reglementează și în două domenii de specialitate ale acestui organism de rang constituțional.

În acest sens, prin Decizia nr. 139/2019, Curtea Constituțională a statuat: „84. În aplicarea normelor constituționale de referință, Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative impune, prin art. 31 alin. (3), anterior citat, ca forma finală a instrumentelor de prezentare și motivare a proiectelor de acte normative să facă referiri la avizul Consiliului

Legislativ și, după caz, al altor autorități avizatoare, precum Consiliul Economic și Social. Desigur că, așa cum se arată și în punctul de vedere transmis de Camera Deputaților, nu este obligatorie și obținerea unui aviz, iar procedura legislativă nu poate fi obstrucționată de pasivitatea autorităților avizatoare. Însă, în cauză, un astfel de aviz nu a fost solicitat. Ca urmare, având în vedere dispozițiile constituționale și legale citate, absența solicitării avizului Consiliului Economic și Social este de natură să susțină neconstituționalitatea extrinsecă a legii, în raport de prevederile art. 1 alin. (3) și (5), coroborate cu cele ale art. 141 din Constituție. 85. Curtea subliniază că principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementat de art. 1 alin. (3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării. Regulile referitoare la fondul reglementărilor, procedurile de urmat, inclusiv solicitarea de avize de la instituțiile prevăzute de lege nu sunt însă scopuri în sine, ci mijloace, instrumente pentru asigurarea dezideratului calității legii, o lege care să slujească cetățenilor, iar nu să creeze insecuritate juridică. În același sens, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat, de exemplu, prin Decizia nr. 128 din 6 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 189 din 8 martie 2019, când a reținut că "în ansamblul normelor constituționale, dispozițiile care cuprind reguli cu caracter procedural incidente în materia legiferării se corelează și sunt subsumate principiului legalității, consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, la rândul său acest principiu stând la temelia statului de drept, consacrat expres prin dispozițiile art. 1 alin. (3) din Constituție. De altfel, și Comisia de la Veneția, în raportul intitulat Rule of law checklist, adoptat la cea de-a 106-a sesiune plenară (Veneția, 11-12 martie 2016), reține că procedura de adoptare a legilor reprezintă un criteriu în aprecierea legalității, care constituie prima dintre valorile de referință ale statului de drept (pct. II A5). Sub acest aspect sunt relevante, între altele, potrivit aceluiași document, existența unor reguli constituționale clare în privința procedurii legislative, dezbaterile publice ale proiectelor de legi, justificarea lor adecvată, existența evaluărilor de impact de adoptarea legilor. Referitor la rolul acestor proceduri, Comisia reține că statul de drept este legat de democrație prin faptul că promovează responsabilitatea și accesul la drepturile care limitează puterile majorității." (paragraful 32)".

Pentru motivele expuse, apreciem că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a fost adoptată cu încălcarea art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție coroborate cu art. 2 și art. 5 din Legea nr. 248/2013, precum și cu încălcarea art. 141 din Constituție, viciu de neconstituționalitate de natură extrinsecă ce determină neconstituționalitatea legii criticate în ansamblul său.

2. Încălcarea art. 61 alin. (2) și art. 75 alin. (1) și alin. (5), prin raportare la art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție

A) Încălcarea dispozițiilor referitoare la procedura întoarcerii legii

Potrivit art. I pct. 9 din legea supusă controlului de constituționalitate, consilierii de conturi nu vor mai îndeplini și funcția de șefi ai departamentelor Curții de Conturi, ci vor avea doar un rol de coordonare a acestora. Totodată, conform modificărilor aduse art. 10 alin. (3) din Legea nr. 94/1992, mandatele directorilor și directorilor adjuncți din conducerea direcțiilor din cadrul departamentelor Curții de Conturi, respectiv conducerea camerelor de conturi județene și a municipiului București, vor avea o durată determinată de 4 ani, cu posibilitatea de prelungire o singură dată. Norma stabilește și un raport de subordonare a acestor structuri față de președintele Curții de Conturi, respectiv față de vicepreședinții acesteia, în conformitate cu atribuțiile delegate de către președinte.

În procedura legislativă derulată la nivelul Senatului a fost eliminată soluția avută în vedere de inițiator în cuprinsul art. 10 alin. (3¹), potrivit căruia „persoanele care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, dețin funcția de director, ocupată în urma promovării unui concurs, se reîncadrează, prin efectul legii, cu un mandat pe o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea reînnoirii acestuia”. Potrivit art. I pct. 13 din legea dedusă controlului de constituționalitate, „directorii și directorii adjuncți din cadrul departamentelor și camerelor de conturi județene și a municipiului București răspund în fața plenului și a președintelui pentru activitatea desfășurată, în condițiile legii, ale normelor și procedurilor stabilite de plenul Curții de Conturi”.

O altă modificare este cea cuprinsă în art. I pct. 53 din lege, prin care este

schimbată modalitatea de numire a unor categorii de personal din cadrul Curții de Conturi, menționându-se că „personalul cu funcții de conducere în domeniul auditului este numit de plenul Curții de Conturi, iar celelalte categorii de personal, de președintele Curții”. Potrivit legislației în vigoare, întreaga categorie a personalului cu funcții de conducere este numită de plenul Curții de Conturi. Or, norma introdusă la Camera decizională restrânge prerogativa plenului Curții de Conturi de a numi personalul aflat în funcții de conducere doar la domeniul auditului.

Nu în ultimul rând, corelativ cu eliminarea art. 10 alin. (3¹) din forma inițiatorului, Senatul a introdus art. III, potrivit căruia „(1) Persoanele care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, ocupă funcțiile de director și director adjunct în cadrul departamentelor ori la camerele de conturi județene și a municipiului București, vor exercita atribuțiile corespunzătoare acestor funcții până la organizarea și desfășurarea concursului în conformitate cu prevederile art. 10 din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare și cu cele aduse prin prezenta lege, dar nu mai mult de 12 luni; (2) În termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi se va efectua certificarea auditorilor publici externi, în conformitate cu regulamentul aprobat de plenul Curții de Conturi. Persoanele care dețin o calificare recunoscută pe plan internațional care atestă competența lor în audit public extern vor fi certificate potrivit unei proceduri speciale prevăzută în același regulament; (3) Personalul Curții de Conturi cu atribuții în domeniul auditului public extern la data intrării în vigoare a prezentei legi este autorizat să exercite în continuare aceste atribuții numai până la data certificării în conformitate cu prevederile alin. (2)”.

Toate aceste intervenții legislative realizate la Camera decizională reprezintă, în realitate, intervenții asupra unor aspecte ce vizează funcția publică. Or, potrivit art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție acest domeniu trebuie reglementat prin lege organică, iar, potrivit art. 75 alin. (1), teza finală acesta atrage competența decizională a Camerei Deputaților.

Potrivit art. 10 alin. (5) din forma în vigoare a Legii nr. 94/1992 „personalul de control financiar încadrat la Curtea de Conturi dobândește calitatea de auditor public extern”.

Totodată, în capitolul V din Legea nr. 94/1992, denumit „Numirea și statutul personalului Curții de Conturi”, sunt reglementate o serie de aspecte privind statutul

personalului de specialitate al Curții de Conturi, inclusiv cel cu funcții de conducere. Astfel, la art. 52 alin. (1) din forma în vigoare a Legii nr. 94/1992 se prevede că „personalul de specialitate al Curții de Conturi, inclusiv cel cu funcții de conducere, este supus mobilității în cadrul aceleiași categorii profesionale, prin modificarea raporturilor de serviciu. Mobilitatea se realizează pentru eficientizarea activității Curții de Conturi și în interesul personalului acesteia, pentru dezvoltarea carierei profesionale”. În mod evident, utilizarea noțiunilor de „raport de serviciu”, „mobilitate în cadrul aceleiași categorii profesionale” și „dezvoltarea carierei profesionale” sunt elemente esențiale ale funcției publice – astfel cum este aceasta reglementată prin Codul administrativ, precum și prin statutele speciale ale altor funcții publice – pe care legiuitorul a înțeles să le atașeze statutului personalului Curții de Conturi. Din această perspectivă, intervenția legislativă din legea criticată asupra art. 52 din Legea nr. 94/1992, prin care sintagma „raporturi de serviciu” va fi înlocuită cu sintagma „raporturi de muncă”, evidențiază, pe de o parte, statutul actual de funcționar public al personalului Curții de Conturi, iar, pe de altă parte, schimbarea de optică a legiuitorului. Această nouă viziune trebuia însă realizată cu respectarea dispozițiilor art. 75 din Constituție.

În jurisprudența sa referitoare la statutul funcționarilor publici, Curtea Constituțională a reținut că dispoziția art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție se referă la „elementele esențiale în ceea ce privește nașterea, executarea și încetarea raporturilor de serviciu” (Decizia nr. 258/2017, Decizia nr. 306/2018). Într-o altă decizie, Curtea a reținut că ocuparea posturilor de conducere se referă la modul de executare a raporturilor de serviciu, implicând o modificare a acestor raporturi. Totodată, Curtea a reținut că aspectele privind ocuparea posturilor de conducere țin în mod evident de cariera funcționarului public și presupun o modificare atât a atribuțiilor (a felului muncii), cât și a salarizării. Exercițarea raportului de serviciu se realizează de la nașterea acestuia, prin actul de numire, și până la încetarea lui, în condițiile legii (Decizia nr. 172/2016).

Din această perspectivă, apreciem că toate modificările privind statutul personalului Curții de Conturi, realizate în cursul procedurii parlamentare derulate la nivelul Senatului, Cameră decizională, se circumscriu art. 73 alin. (3) lit. j) din Constituție. Însă, potrivit art. 75 alin. (1) din Constituție referitor la repartizarea competențelor între cele două Camere ale Parlamentului, legiuitorul constituant a

realizat o diferențiere funcțională între cele două Camere, cu ocazia revizuirii din anul 2003. Conform acestui articol, „se supun spre dezbateră și adoptare Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată (...) proiectele legilor organice prevăzute la art. 73 alin. (3) literele e), k), l), n), o) (...)”. *Per a contrario*, toate celelalte proiecte de legi organice prevăzute la alte litere ale art. 73 alin. (3) din Constituție decât cele cinci enumerate în mod limitativ de art. 75 alin. (1), inclusiv cele care cuprind dispoziții referitoare la statutul funcției publice, presupun o competență decizională a Camerei Deputaților și o competență de primă Cameră sesizată a Senatului.

Pentru a rezolva situațiile actelor normative care cuprind dispoziții ce aparțin mai multor domenii de reglementare, legiuitorul constituant a introdus la art. 75 alin. (4) și alin. (5) procedura întoarcerii legii.

În cazul de față, având în vedere conținutul modificărilor aduse art. I pct. 9, art. I pct. 52 - 53 și, respectiv art. III din legea criticată, Senatul a adoptat prevederi care țineau de competența decizională a Camerei Deputaților, cu ignorarea prevederilor constituționale ale art. 75 alin. (1), alin. (4) și alin. (5). Așa cum a reținut și Curtea în jurisprudența sa, într-o astfel de situație, legea trebuia întoarsă la prima Cameră sesizată, ceea ce nu s-a întâmplat, motiv pentru care conținutul punctelor amintite a fost sustras dezbaterii și adoptării Camerei decizionale contrar art. 61 alin. (2) și art. 75 alin. (1) și alin. (5) din Constituție.

B). Încălcarea principiului bicameralismului

Potrivit expunerii de motive, intenția inițiatorului a fost aceea de a asigura „corelarea unor prevederi din Legea nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi cu standardele internaționale de audit, respectarea dispozițiilor privind tehnica normativă în elaborarea reglementărilor privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, clarificarea unor dispoziții pentru a înlătura incertitudinea juridică, precum și actualizarea unor termeni”.

Legea supusă controlului de constituționalitate a fost adoptată tacit de Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră sesizată, și adoptată de Senat, în calitate de Cameră decizională. Prin raportare la amploarea modificărilor aduse de Senat, în calitate de Cameră decizională, apreciem că legea a fost adoptată cu nesocotirea principiului bicameralismului consacrat de art. 61 alin. (2) și art. 75 alin. (1) din

Constituție.

Curtea Constituțională a statuat că principiul bicameralismului izvorăște din art. 61 alin. (2) și art. 75 din Constituție. În jurisprudența constituțională au fost stabilite două criterii esențiale (cumulative) pentru a se determina cazurile în care în procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Chiar dacă aplicarea acestui principiu nu poate deturna rolul de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate (Decizia nr. 1/2012), legiuitorul trebuie să țină cont de limitele impuse de principiul bicameralismului. În Decizia nr. 624/2016, Curtea a arătat că în Camera decizională se pot aduce modificări și completări propunerii legislative, dar Camera decizională „nu poate însă modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator”.

Mai mult, prin Decizia nr. 62/2018, Curtea Constituțională a statuat că în analiza respectării acestui principiu „trebuie avut în vedere (a) scopul inițial al legii, în sensul de voință politică a autorilor propunerii legislative sau de filosofie, de concepție originară a actului normativ; (b) dacă există deosebiri majore, substanțiale, de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului; (c) dacă există o configurație semnificativ diferită între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului”.

De asemenea, Curtea Constituțională a stabilit, prin Decizia nr. 472/2008, că: „Dezbaterea parlamentară a unui proiect de lege sau a unei propuneri legislative nu poate face abstracție de evaluarea acesteia în plenul celor două Camere ale Parlamentului nostru bicameral. Așadar, modificările și completările pe care Camera decizională le aduce asupra proiectului de lege adoptat de prima Cameră sesizată trebuie să se raporteze la materia avută în vedere de inițiator și la forma în care a fost reglementată de prima Cameră. Altfel, se ajunge la situația ca o singură Cameră, și anume Camera decizională, să legifereze, ceea ce contravine principiului bicameralismului (...) și a competențelor stabilite pentru cele două Camere, potrivit art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală”.

Totodată, prin Decizia nr. 624/2016, Curtea Constituțională a statuat că

art. 75 alin. (3) din Constituție, prin folosirea sintagmei „decide definitiv” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări. Curtea a subliniat că, în acest caz, Camera decizională nu poate însă modifica substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator.

Însă, în cadrul procedurii parlamentare derulate cu privire la legea criticată, la Camera decizională a fost adoptat un număr de 65 de amendamente și, chiar dacă unele dintre acestea se refereau la aspecte de tehnică legislativă, o parte importantă a amendamentelor modifică aspecte ce țin de fondul reglementării, legea îndepărtându-se în mod substanțial de viziunea inițiatorului și de filosofia sa inițială. În acest context, se numără:

- modificările aduse de Senat definițiilor anumitor termeni și expresii - cu referire la art. 2 din Legea nr. 94/1992;
- eliminarea unor dispoziții referitoare la structura Curții de Conturi - cu referire la art. 8 alin. (2) din Legea nr. 94/1992;
- modificarea prevederilor privind funcțiile de conducere a departamentelor și a direcțiilor, precum și durata exercitării acestora - cu referire la art. 10 alin. (1), (3) și (3¹), art. 11 din Legea nr. 94/1992;
- stabilirea unui termen de prescripție extinctivă - cu referire la art. 33 alin. (3¹) din Legea nr. 94/1992;
- eliminarea formei de vinovăție a gravei neglijențe a auditorilor, ca temei al obligativității acțiunii în regres - cu referire la art. 35 alin. (4) din Legea nr. 94/1992;
- adăugarea unei noi atribuții a Curții de Conturi - art. 42 lit. e) din Legea nr. 94/1992;
- modificări ale unor dispoziții privind statutul funcției publice - art. 55 din Legea nr. 94/1992, respectiv art. III din legea supusă controlului de constituționalitate.

Analizând comparativ cele două texte (cel adoptat de Camera Deputaților, în forma inițiatorului, și cel adoptat de Senat) rezultă că legea, în forma adoptată de Senat, se îndepărtează în mod substanțial de forma inițială, cât și de obiectivele urmărite de inițiativa legislativă, expuse potrivit instrumentului de motivare.

Nu în ultimul rând, configurația semnificativ diferită rezultă și din textele adăugate de Senat, legea criticată având un număr de cinci articole, primul cuprinzând 60 de puncte, majoritatea modificărilor substanțiale fiind realizate chiar în cuprinsul articolelor în discuție.

Mai mult, modificările esențiale ce țin de activitatea, atribuțiile, organizarea Curții de Conturi, respectiv statutul personalului acesteia vizează chiar elemente de bază ale unei autorități consacrate la nivel constituțional cu un rol crucial în formarea, administrarea și întrebuințarea resurselor financiare ale statului român și ale sectorului public. Din această perspectivă, o asemenea modalitate de legiferare prin adoptarea de amendamente ce vizează aspecte vitale pentru buna funcționare și asigurarea independenței acestei autorități constituționale este cu atât mai mult una care contravine principiilor constituționale amintite și încalcă prevederile Legii fundamentale care consacră principiul bicameralismului.

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi este neconstituțională în ansamblul său.

“ PREȘEDINȚELE ROMÂNIEI

KLAUS WERNER IOHANNIS

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR **SENAT**

L E G E

**pentru modificarea și completarea Legii nr.94/1992 privind organizarea
și funcționarea Curții de Conturi**

Parlamentul României adoptă prezenta lege

Art.I- Legea nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.238 din 3 aprilie 2014, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 1, alineatele (1) și (2) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(1) Curtea de Conturi a României, denumită în continuare *Curtea de Conturi*, este instituția supremă de audit care exercită în România controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public.

(2) Funcția de control a Curții de Conturi se realizează prin misiuni de audit public extern, care se exercită asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public, cu respectarea dispozițiilor cuprinse în prezenta lege și în standardele proprii de audit adoptate de plenul Curții de Conturi, care trebuie să fie elaborate în conformitate cu standardele internaționale de audit aprobate de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI).”

2. La articolul 1, după alineatul (6) se introduc două noi alineate, alin.(7) și (8), cu următorul cuprins:

„(7) Fără a-și afecta independența, Curtea de Conturi contribuie la conștientizarea nevoii de transparență și responsabilitate în buna gestionare a fondurilor din sectorul public și în administrarea patrimoniului statului și al unităților administrativ-teritoriale, inclusiv prin desfășurarea următoarelor activități:

- a) participă la îmbunătățirea reformelor din sectorul public și a cadrului de reglementare și procedural al entităților din sectorul public, cu care colaborează în acest sens;
- b) colaborează cu instituții naționale și internaționale de profil în vederea rezolvării problemelor referitoare la auditul, contabilitatea și responsabilitatea în sectorul public;
- c) contribuie la îmbunătățirea competențelor profesionale ale personalului din cadrul entităților publice, prin organizarea de seminarii;
- d) analizează evoluțiile din domeniile auditate, menționate în prezenta lege, în vederea evaluării în timp util a riscurilor aferente, precum și problemele majore care afectează societatea, pe care le-a identificat ori i-au fost comunicate de cetățeni;
- e) elaborează strategiile proprii pe baza riscurilor identificate și le implementează inclusiv prin punerea în funcțiune a unor mecanisme de îndrumare a entităților publice, în vederea utilizării corecte a fondurilor publice. Activitatea de îndrumare se realizează prin organizarea de conferințe și seminarii și prin publicarea, inclusiv pe site-ul său, a unor ghiduri de bună practică elaborate pe domenii de activitate, liste de autoverificare pentru entitățile publice, recomandări cu caracter general, soluții și practici unitare;
- f) ia în considerare riscurile identificate și problemele majore care afectează societatea în procesul de elaborare și în cel de execuție a programului său de activitate.

(8) Reglementările proprii privind activitatea specifică adoptate prin hotărâre de plenul Curții de Conturi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

3. Articolul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.2.- În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

- a) *neregulă* - abatere, incorectitudine, inexactitate sau nerespectare a regulilor, a reglementărilor dintr-un anumit domeniu ori a reglementărilor interne ale entității auditate;
- b) *audit public extern* - activitatea de audit desfășurată de Curtea de Conturi care cuprinde auditul financiar, auditul de conformitate și auditul performanței;

c) *audit financiar* - activitatea de audit desfășurată de Curtea de Conturi prin care se verifică dacă datele incluse în situațiile financiare ale entității auditate sunt complete și reale și dacă situațiile financiare au fost întocmite cu respectarea dispozițiilor legale aplicabile. Activitatea de audit financiar se finalizează prin emiterea unei opinii;

d) *audit al performanței* - activitatea de audit desfășurată de Curtea de Conturi prin care se evaluează în ce măsură o entitate sau, după caz, un program, o activitate sau o operațiune în care sunt implicate una sau mai multe entități utilizează resursele în conformitate cu principiile economicității, eficienței și eficacității, precum și dacă utilizarea resurselor poate fi îmbunătățită în raport cu aceste principii. Activitatea de audit al performanței se finalizează prin întocmirea unui raport de audit în care se exprimă o concluzie generală;

e) *audit de conformitate* - activitatea de audit desfășurată de Curtea de Conturi prin care se verifică dacă anumite obiective specifice sunt în conformitate cu reglementările ce le sunt aplicabile, identificate ca fiind criterii de audit. Auditul de conformitate evaluează dacă activitățile și/sau operațiunile economice și/sau informațiile din situațiile financiare sunt în conformitate, sub toate aspectele semnificative, cu reglementările care guvernează funcționarea entității auditate, precum și cu drepturile și obligațiile contractuale asumate de aceasta. Activitatea de audit de conformitate se finalizează cu un raport de audit în care se prezintă constatări, se formulează recomandări și se exprimă o concluzie generală; în cazul în care se constată un prejudiciu, acesta trebuie să fie cert;

f) *regularitatea* - obiectiv verificat în cadrul auditului de conformitate, care constă în respectarea de către entitatea auditată a dispozițiilor legale, a principiilor și regulilor procedurale și metodologice aplicabile, precum și a drepturilor și obligațiilor născute prin acte juridice;

g) *auditor public extern* - categorie profesională în care intră persoanele care desfășoară activități specifice Curții de Conturi, cele care îndeplinesc și alte atribuții legate strict de funcția de control, cele care sunt asimilate auditorilor publici externi, precum și persoanele care dețin funcțiile de conducere de director, director adjunct, șef serviciu/director direcție regională de audit și șef birou din structurile de specialitate ale Curții de Conturi și ale Autorității de Audit;

h) *controlul intern/managerial* - ansamblul formelor de control exercitate la nivelul entității publice, inclusiv auditul intern, stabilite de conducere în concordanță cu obiectivele acesteia și cu reglementările legale, în vederea asigurării administrării fondurilor publice în mod economic, eficient și eficace; acesta include, de asemenea, structurile organizatorice, metodele și procedurile;

i) *eficacitate* - îndeplinirea de către o operațiune, activitate sau program a obiectivelor stabilite precum și obținerea rezultatelor urmărite;

j) *eficiență* - maximizarea rezultatelor unei operațiuni, activități sau program în raport cu resursele avute la dispoziție. Eficiența este determinată de relația dintre resursele utilizate și rezultatele obținute în ceea ce privește cantitatea, calitatea și momentul obținerii rezultatului;

k) *economicitate* - minimizarea costului resurselor utilizate; resursele utilizate trebuie să fie accesibile la momentul la care sunt necesare, la calitatea și în cantitatea necesare și la cel mai bun preț;

l) *standarde de audit ale Curții de Conturi* - setul de principii directoare, proceduri și metode elaborate de Curtea de Conturi în conformitate cu mandatul său legal și cu standardele internaționale de audit adoptate de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI), cu scopul de a promova un audit independent, obiectiv, de calitate și eficace și de a sprijini auditorii publici externi în dezvoltarea abordării profesionale proprii;

m) *entitate auditată* - oricare din entitățile prevăzute la art.23 și, după caz, la art.24;

n) *entitate publică* - cuprinde autoritățile publice, instituțiile publice și întreprinderile publice;

o) *întreprindere publică* - persoană juridică organizată ca societate/companie națională, regie autonomă, societate comercială sau în alte forme prevăzute de lege, care desfășoară activități economice și asupra căreia se exercită direct sau indirect, ca urmare a unor drepturi de proprietate, a participațiilor financiare sau a regulilor specifice prevăzute în actul de înființare a întreprinderii respective, influența dominantă a unei/mai multor entități publice din cadrul administrației centrale sau locale, al cărei/căror conducător are calitatea de ordonator de credite. Prin influență dominantă în raport cu o astfel de persoană, se înțelege situația în care una sau mai multe entități publice din cadrul administrației centrale sau locale, al cărei/căror conducător are calitatea de ordonator de credite, se află, direct ori indirect, în cel puțin unul dintre următoarele cazuri:

(i) dețin majoritatea capitalului social subscris;

(ii) dețin controlul majorității voturilor asociate acțiunilor emise de întreprindere;

(iii) pot numi în componența consiliului de administrație, a organului de conducere sau de supraveghere mai mult de jumătate din numărul membrilor acestuia;

p) *eroare* - o consemnare greșită neintenționată în situațiile financiare ale entității auditate, inclusiv omisiunea înregistrării unei sume sau informații;

q) *opinie de audit* - concluzia auditorului care se exprimă în scris asupra situațiilor financiare și/sau a programului sau activității auditate, în legătură cu realitatea, fidelitatea și conformitatea acestora, cu reglementările aplicabile domeniului;

r) *fonduri publice* - sumele alocate din bugetul de stat, bugetele locale, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetul Trezoreriei Statului, bugetele instituțiilor publice autonome, bugetele instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul de stat, după caz, bugetele instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii, bugetul fondurilor provenite din credite externe contractate sau garantate de stat și ale căror rambursare, dobânzi și alte costuri se asigură din fonduri publice, bugetul fondurilor externe nerambursabile, credite externe contractate sau garantate de autoritățile administrației publice locale, împrumuturi interne contractate de autoritățile administrației publice locale, precum și din bugetele instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetele locale;

s) *frauda* - orice acțiune intenționată realizată de o persoană care aparține organelor de conducere sau are calitatea de salariat sau o calitate asimilată acestora sau de o terță persoană, acțiune care constă în utilizarea oricărui mijloc de inducere în eroare în scopul obținerii unui avantaj ilegal sau injust;

ș) *autoritate publică* - denumire generică ce include Parlamentul, Administrația Prezidențială, Guvernul, ministerele, celelalte organe de specialitate ale administrației publice, alte autorități publice, autoritățile administrative autonome, autorități ale administrației publice locale și instituțiile din subordinea acestora, indiferent de modul lor de finanțare, precum și cele stabilite prin legislația națională, ca fiind responsabile cu gestionarea și implementarea asistenței financiare acordată României de Uniunea Europeană și cu certificarea cheltuielilor către Comisia Europeană;

t) *legalitate* - caracteristica unei operațiuni de a respecta toate prevederile legale care îi sunt aplicabile, în vigoare la data efectuării acesteia;

ț) *ordonator de credite* - persoană fizică împuternicită prin lege sau prin delegare, potrivit legii, să dispună și să aprobe operațiuni pe seama fondurilor sau a patrimoniului unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de natura acestora; categoriile de ordonatori de credite sunt reglementate, după caz, de legea finanțelor publice și de legea finanțelor publice locale;

u) *oportunitate* - caracteristica unei operațiuni, activități sau program de a servi în mod adecvat, în circumstanțe date, realizării unor obiective ale politicilor asumate de entitatea auditată;

v) *operațiune* - orice acțiune cu efect financiar pe seama fondurilor publice sau a patrimoniului public, indiferent de natura acesteia;

w) *patrimoniu public și privat al statului* - totalitatea drepturilor și obligațiilor care pot fi evaluate în bani, dobândite printr-unul din modurile prevăzute de lege, care aparțin statului, unităților administrativ-teritoriale sau entităților publice;

x) *Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI)* cuprinde instituțiile supreme de audit din statele membre ale Organizației Națiunilor Unite, care emite standarde de audit, metodologii și asigură instruirea în domeniul auditului public;

y) *prejudiciu* - pierdere provocată patrimoniului public sau privat al statului, al unei unități administrativ-teritoriale sau al unei entități publice a acestora, ca urmare a săvârșirii unei fapte ilicite;

z) *standarde internaționale de audit* - standarde de audit publicate de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI)."

4. La articolul 3, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Hotărârile Camerei Deputaților sau ale Senatului, prin care se cere Curții de Conturi efectuarea unor controale, în limitele competențelor sale, sunt obligatorii.”

5. La articolul 3, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin.(4), cu următorul cuprins:

„(4) Nicio altă autoritate publică, cu excepția Parlamentului, nu poate obliga Curtea de Conturi să efectueze activități de audit public extern.”

6. Articolul 4 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.4.- (1) Curtea de Conturi prezintă anual, Parlamentului, următoarele rapoarte:

- a) un raport asupra conturilor de gestiune ale bugetului general consolidat din exercițiul bugetar expirat, cuprinzând și neregulile constatate;
- b) raportul anual de activitate a Curții de Conturi;
- c) raportul public anual referitor la stadiul implementării recomandărilor formulate ca urmare a activităților specifice desfășurate.

(2) Raportul menționat la alin.(1) lit.a) cuprinde neregulile constatate în acțiunile de audit financiar, audit de conformitate și audit al performanței.

(3) Curtea de Conturi prezintă anual autorităților publice deliberative județene raportul anual referitor la finanțele publice locale cuprinzând rezultatele acțiunilor de audit, inclusiv a neregulilor constatate.

(4) La cererea Camerei Deputaților sau a Senatului, Curtea de Conturi controlează modul de gestionare a resurselor publice și raportează cele constatate.

(5) Ori de câte ori consideră necesar, pe parcursul anului, Curtea de Conturi transmite Parlamentului, autorităților publice și spre informare opiniei publice, rapoarte de audit al performanței și alte rapoarte în domeniile în care este competentă. La nivel teritorial, camerele de conturi județene și a municipiului București transmit aceste rapoarte consiliilor locale, județene și al municipiului București.

(6) Rapoartele prevăzute la alin.(1) lit. a) și c) se publică în Monitorul Oficial ai României, Partea I.”

7. La articolul 5, alineatele (1), (3) și (6) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.5.- (1) Curtea de Conturi are acces neîngrădit la înscrisuri, sisteme informatice de stocare a datelor și informațiilor necesare exercitării atribuțiilor sale, oricare ar fi persoanele juridice sau fizice deținătoare.

.....

(3) La solicitarea auditorilor publici, persoanele fizice sau juridice deținătoare de înscrisuri sunt obligate să le pună la dispoziția acestora, la termenele și în structura stabilite de Curtea de Conturi.

.....

(6) Autoritățile publice cu atribuții de control financiar, control fiscal, control al achizițiilor publice precum și de control sau de supraveghere prudentială în alte domenii au obligația să efectueze cu prioritate verificări specifice, la solicitarea Curții de Conturi.”

8. La articolul 9, alineatele (1) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.9.- (1) Conducerea Curții de Conturi se exercită de plenul Curții de Conturi și de către președinte. Conducerea executivă se exercită de către președinte, care coordonează, îndrumă și conduce, după caz, întreaga activitate a acesteia, potrivit competențelor conferite de prezenta lege. Președintele este ajutat de doi vicepreședinți care sunt consilieri de conturi.

.....

(3) Președintele Curții de Conturi conduce ședințele plenului. În lipsa președintelui, un vicepreședinte desemnat de acesta va prezida ședințele.”

9. La articolul 10, alineatele (1) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.10.- (1) Departamentele sunt coordonate de câte un consilier de conturi, desemnat de plenul Curții de Conturi.

.....

(3) Direcțiile din cadrul departamentelor Curții de Conturi și camerele de conturi județene și a municipiului București sunt conduse de către un director și un director adjunct, care sunt numiți în urma promovării unui concurs, pentru o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, o singură dată, pe baza evaluării performanțelor profesionale și manageriale individuale, cu acordul Plenului, și se subordonează președintelui, respectiv vicepreședinților, în conformitate cu atribuțiile delegate de către președinte. La expirarea perioadei de exercitare a funcției de conducere, prelungită, după caz, auditorul public extern numit într-o astfel de funcție revine pe funcția de execuție deținută anterior.”

10. La articolul 10 după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin.(3¹), cu următorul cuprins:

„(3¹) În structura camerelor de conturi județene pot funcționa servicii și birouri.”

11. La articolul 10, alineatele (4) și (5) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(4) Structura organizatorică a Curții de Conturi, statul de funcții, numărul de posturi de conducere și de execuție, domeniile de activitate și atribuțiile departamentelor, precum și ale celorlalte structuri se stabilesc de plenul Curții de Conturi.

(5) Pe funcția de auditor public extern pot fi încadrate persoane cu studii superioare economice, juridice și de altă specialitate, necesare desfășurării activității Curții de Conturi.”

12. La articolul 10, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alin.(6), cu următorul cuprins:

„(6) În scopul realizării atribuțiilor sale, Curtea de Conturi poate contracta servicii de consultanță și expertiză.”

13. Articolul 11 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.11.- (1) Directorii și directorii adjuncți din cadrul departamentelor și camerelor de conturi județene și a municipiului București răspund în fața plenului și a președintelui pentru activitatea desfășurată, în condițiile legii, ale normelor și procedurilor stabilite de plenul Curții de Conturi.

(2) Organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități se efectuează potrivit regulamentului aprobat de plenul Curții de Conturi, în temeiul prezentei legi.

(3) Valorificarea actelor rezultate din activitățile specifice Curții de Conturi se supune aprobării plenului.

(4) Regulamentul prevăzut la alin.(2) se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

14. Articolul 12 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.12.- (1) În vederea îndeplinirii unor obligații în domeniul auditului, care revin României în calitate de stat membru al Uniunii Europene, este organizată și funcționează Autoritatea de Audit pentru fondurile nerambursabile acordate României de Uniunea Europeană prin Fondurile Europene Structurale și de Investiții, Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA), Instrumentul European de Vecinătate, Instrumentul de Asistență pentru Preaderare, Fondul pentru Securitate Internă, Fondul pentru Azil, Migrațiune și Integrare, Fondul de Ajutor European pentru cele mai Defavorizate Persoane, precum și alte categorii de fonduri, denumită în continuare *Autoritatea de Audit*, care are atribuții și proceduri de lucru proprii.

(2) Autoritatea de Audit efectuează auditul și pentru fondurile/programele pentru care Comisia Europeană nu a transmis României notificarea privind încheierea oficială a programelor.”

15. Articolul 13 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.13.- (1) Autoritatea de Audit este un organism independent din punct de vedere operațional față de Curtea de Conturi și față de celelalte autorități responsabile cu gestionarea și implementarea fondurilor Uniunii Europene nerambursabile, cu sediul în municipiul București. În teritoriu, Autoritatea de Audit are structuri regionale organizate în județele în care își desfășoară activitatea agenții, autorități de management și/sau organismele intermediare care gestionează fondurile Uniunii Europene, precum și în alte județe care vor fi stabilite prin hotărâre a plenului Curții de Conturi.

(2) Autoritatea de Audit este singura autoritate națională competentă să efectueze audit public, în conformitate cu legislația Uniunii Europene și cu legislația națională, asupra fondurilor prevăzute la art.12.

(3) Autoritatea de Audit poate efectua audit public extern și asupra altor categorii de fonduri ale Uniunii Europene decât cele prevăzute la art.12, urmând ca reglementările care vizează fondurile respective să prevadă și asigurarea resurselor necesare acestei activități.”

16. La articolul 14, alineatele (1) - (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.14.- (1) În conformitate cu prevederile legislației Uniunii Europene și legislației naționale, cu standardele de audit acceptate pe plan internațional, Autoritatea de Audit efectuează, în principal, misiuni de audit de desemnare, audit de sistem, auditul operațiunilor, auditul conturilor anuale, verificări asupra declarației de gestiune și a rezumatului anual, audit privind certificarea conturilor privind fondurile nerambursabile acordate României de Uniunea Europeană și destinate susținerii agriculturii și dezvoltării rurale (FEGA și FEADR) și audit privind verificarea implementării recomandărilor din misiunile de audit anterioare (follow-up).

(2) Principalele atribuții ale Autorității de Audit sunt următoarele:

a) evaluarea modului de îndeplinire de către autoritățile de management și autoritățile de certificare a criteriilor de desemnare stabilite prin legislația europeană;

b) evaluarea funcționării sistemelor de gestiune și control pentru fondurile/programele menționate la art.12, referitor la capacitatea acestora de a asigura conformitatea operațiunilor cu reglementările europene;

c) verificarea, pe bază de eșantion reprezentativ, a cheltuielilor declarate Comisiei Europene de către autoritățile responsabile cu gestionarea și implementarea fondurilor prevăzute la art.12;

d) emiterea opiniei cu privire la completitudinea, exactitatea și veridicitatea sumelor declarate în conturile anuale, legalitatea și regularitatea sumelor incluse în acestea, precum și la funcționarea sistemelor de gestiune și control instituite la nivelul fondurilor menționate la art. 12. Opinia cuprinde și concluziile examinării declarației de gestiune;

e) urmărirea respectării criteriilor de acreditare a autorităților responsabile cu gestionarea și implementarea fondurilor nerambursabile acordate României de Uniunea Europeană, destinate agriculturii și dezvoltării rurale, pe toată perioada de implementare tehnică și financiară a acestora;

f) urmărirea modului de implementare de entitățile auditate a recomandărilor formulate ca urmare a acțiunilor de audit efectuate de Autoritatea de Audit.

g) elaborarea și transmiterea către Comisia Europeană a opiniei de audit și raportului anual de control pentru exercițiul contabil/financiar precedent;

h) emiterea declarațiilor de închidere, însoțite de rapoarte de audit, pentru programele sau măsurile finanțate din fondurile prevăzute la art.12, după caz.

(3) Pentru fondurile nerambursabile ale Uniunii Europene destinate susținerii agriculturii și dezvoltării rurale, Autoritatea de Audit îndeplinește rolul de organism de certificare.”

17. La articolul 14, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(5) Autoritatea de Audit raportează Comisiei Europene asupra modului de utilizare a fondurilor nerambursabile acordate României de Uniunea Europeană, prevăzute la art.12.”

18. La articolul 14, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alin.(5¹), următorul cuprins:

„(5¹) Activitatea desfășurată de Autoritatea de Audit, precum și principalele constatări și recomandări rezultate în urma auditurilor efectuate sunt incluse ca secțiune distinctă în rapoartele anuale ale Curții de Conturi care sunt prezentate Parlamentului.”

19. La articolul 14, alineatele (6) și (7) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(6) Autoritatea de Audit are acces neîngrădit la înscrisuri, sisteme informatice de stocare a datelor și informații necesare exercitării atribuțiilor sale, oricare ar fi persoanele juridice sau fizice deținătoare.

(7) În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale, Autoritatea de Audit poate apela, în condițiile legii, la încheierea de contracte cu societăți specializate sau cu experți autorizați pentru realizarea unor activități.”

20. La articolul 15, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) Atribuțiile președintelui Autorității de Audit sunt, în principal, următoarele:

a) aprobă rapoartele de audit și semnează opiniile de audit/concluziile în legătură cu fondurile nerambursabile acordate României de Uniunea Europeană prevăzute la art.12;

- b) aprobă rapoartele de audit privind funcționarea sistemului de gestiune și control, al operațiunilor, al conturilor și semnează opiniile de audit/concluziile pentru fondurile menționate la art. 12, cu excepția celor aferente FEGA și FEADR;
- c) semnează documentele de închidere și aprobă rapoartele de audit pentru programele sau măsurile finanțate din fondurile prevăzute la art.12, după caz.
- d) aprobă rapoartele de audit și semnează avizele de audit pentru FEGA și FEADR;
- e) reprezintă Autoritatea de Audit și asigură relațiile acesteia cu instituțiile și autoritățile publice naționale și internaționale de profil;
- f) aprobă deplasarea personalului Autorității de Audit pentru îndeplinirea atribuțiilor acesteia, inclusiv participarea la diverse reuniuni și grupuri ale auditorilor din țară sau străinătate, specifice domeniului gestionării și controlului fondurilor prevăzute la art.12;
- g) aprobă regulile de procedură ale Autorității de Audit privind activitatea specifică a acesteia în ceea ce privește auditul fondurilor prevăzute la art.12;
- h) aprobă manualele și strategiile de audit necesare îndeplinirii cerințelor specifice Autorității de Audit, prevăzute în regulamentele Uniunii Europene;
- i) aprobă și transmite, după caz, serviciilor Comisiei Europene programele anuale de activitate a Autorității de Audit;
- j) avizează regulamentul propriu de organizare și funcționare a Autorității de Audit, pe care îl supune aprobării plenului Curții de Conturi;
- k) avizează structura organizatorică și statul de funcții ale Autorității de Audit, numirea directorilor, a directorilor adjuncți, a șefilor de serviciu și le prezintă plenului Curții de Conturi, în vederea aprobării;
- l) aprobă criteriile de promovare a personalului Autorității de Audit și stabilește atribuțiile acestuia, specifice auditului fondurilor europene, prin fișa postului;
- m) aprobă criteriile specifice pentru ocuparea posturilor necesare exercitării auditului fondurilor europene și scoaterea la concurs a posturilor vacante ale Autorității de Audit;
- n) informează, semestrial și ori de câte ori consideră necesar, plenul Curții de Conturi asupra principalelor constatări rezultate din acțiunile de audit desfășurate și asupra măsurilor luate în concordanță cu reglementările Uniunii Europene.”

21. La articolul 15, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alin.(6), cu următorul cuprins:

„(6) Reprezentanții entităților auditate, care au acționat pe baza punctelor de vedere, documentelor emise sau aprobate de organele cu atribuții de reglementare și avizare, nu răspund pentru consecințele măsurilor administrative luate în urma recomandărilor sau dispozițiilor, după caz, cuprinse în acestea.”

22. La articolul 20, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Structura organizatorică a Secretariatului general și atribuțiile compartimentelor din cadrul acestuia se stabilesc de plenul Curții de Conturi, la propunerea președintelui Curții de Conturi.”

23. La articolul 21, alineatele (1) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art.21.- (1) Curtea de Conturi exercită funcția de control asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public, prin forme ale auditului public extern, fără a se pronunța asupra oportunității operațiunilor.

.....
(3) Activitatea de audit extern exercitată de Curtea de Conturi se desfășoară cu respectarea standardelor proprii, adoptate pe baza standardelor de audit internaționale general acceptate.”

24. La articolul 22, după litera g) se introduce o nouă literă, lit.g¹), cu următorul cuprins:

„g¹) proiectarea și implementarea controlului intern managerial;”

25. La articolul 23, literele c) și d) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„c) întreprinderi publice;

d) societățile cu scop lucrativ la care statul, unitățile administrativ-teritoriale, instituțiile publice sau întreprinderile publice dețin, singure sau împreună, direct sau indirect, integral sau mai mult de jumătate din capitalul social;”

26. La articolul 23, după litera e) se introduce o nouă literă, lit.f), cu următorul cuprins:

„f) persoanele juridice cu scop nelucrativ în care statul, unități administrativ-teritoriale, instituții publice sau întreprinderi publice au calitatea de membru.”

27. La articolul 24, litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) administrează, în temeiul unui contract de concesiune, de închiriere sau parteneriat public-privat, bunuri aparținând domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale sau bunuri aparținând întreprinderilor publice;”

28. La articolul 26, se introduc două noi alineate, alin.(2) și (3), cu următorul cuprins:

„(2) Prin realizarea auditului financiar, auditorii externi verifică dacă datele incluse în situațiile financiare ale entității auditate sunt complete și reale și dacă situațiile financiare au fost întocmite cu respectarea dispozițiilor legale aplicabile.

(3) Curtea de Conturi efectuează auditul de conformitate prin care se verifică dacă anumite obiective specifice sunt în conformitate cu reglementările care le sunt aplicabile, identificate ca fiind criterii de audit. Auditul de conformitate evaluează dacă activitățile și/sau operațiunile economice și/sau informațiile din situațiile financiare sunt în conformitate, sub toate aspectele semnificative, cu reglementările care guvernează funcționarea entității auditate. Misiunile de audit de conformitate evaluează respectarea de către entitatea auditată a regularității în derularea operațiunilor și se pot desfășura atât pe parcursul exercițiului bugetar, cât și după încheierea acestuia, în funcție de evoluțiile din domeniile auditate și riscurile identificate în aceste domenii.”

29. Articolul 27 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.27.- Curtea de Conturi are competență să stabilească limitele valorice minime de la care conturile prevăzute la art.26 alin.(1) sunt supuse auditului său în fiecare exercițiu bugetar, astfel încât, în termenul legal de prescripție, să se asigure verificarea tuturor conturilor.”

30. La articolul 28, alineatul (5) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(5) Auditul performanței se finalizează, dacă este cazul, cu întocmirea unui raport de audit în care se exprimă o concluzie generală și se oferă soluții care să asigure pe viitor, după caz, diminuarea costurilor, sporirea eficienței utilizării resurselor și îndeplinirea obiectivelor propuse.”

31. La articolul 28, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alin.(6), cu următorul cuprins:

„(6) Pentru a se determina performanța unor entități, operațiuni, activități, proiecte sau programe este necesar să se evalueze interdependent cel puțin două din cele trei elemente ale auditului performanței, respectiv economicitatea, eficiența și eficacitatea.”

32. La articolul 29, alineatele (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(2) Curtea de Conturi exercită controlul, prin misiuni de audit, cu privire la respectarea de către autoritățile cu atribuții în domeniul privatizării a metodelor și procedurilor de privatizare, prevăzute de lege, precum și asupra modului în care acestea au asigurat respectarea clauzelor contractuale stabilite prin contractele de privatizare. Curtea de Conturi exercită controlul respectării dispozițiilor legale privind modul de administrare și întrebuințare a resurselor financiare rezultate din acțiunile de privatizare.

(3) Curtea de Conturi poate exercita controlul, prin misiuni de audit, în cazul prevăzut la alin.(2), indiferent de momentul în care s-a desfășurat procesul de privatizare, prin vânzarea acțiunilor deținute de stat la societățile reglementate de Legea nr.31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, până la clarificarea tuturor aspectelor.”

33. La articolul 29, după alineatul (3) se introduc două noi alineate, alin.(4) și (5), cu următorul cuprins:

„(4) Curtea de Conturi exercită controlul, prin misiuni de audit extern asupra modului de cheltuire a fondurilor de către entitățile auditate și de exercitare de către acestea a drepturilor și obligațiilor în executarea contractelor de achiziție publică, contractelor de concesiune de lucrări și servicii și contractelor de parteneriat public-privat.

(5) Prevederile art.15 alin.(6) se aplică în mod corespunzător și în cazul entităților auditate de Curtea de Conturi.”

34. La Capitolul III, titlul secțiunii a 3-a se modifică și va avea următorul cuprins:

„SECȚIUNEA a 3-a

Modul de desfășurare a auditului”

35. La articolul 32, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Auditorii publici externi trebuie să planifice și să realizeze auditul luând în considerare semnificația pe tot parcursul misiunii de audit. Aceștia întocmesc rapoarte în care prezintă constatările și concluziile, formulează recomandări cu privire la măsurile ce urmează a fi luate și își exprimă opinia sau concluzia generală, după caz, față de acestea, cu respectarea prezentei legi și a standardelor de audit ale Curții de Conturi.”

36. La articolul 32, după alineatul (2) se introduc șapte noi alineate, alin.(2¹) - (2⁷), cu următorul cuprins:

„(2¹) În exercitarea funcției de control a Curții de Conturi, auditorii externi încheie următoarele acte de control:

a) raportul de audit;

b) raportul privind modul de ducere la îndeplinire a recomandărilor formulate în raportul de audit.

(2²) Actele de control pot conține anexe, care fac parte integrantă din acestea.

(2³) Constatările înscrise în rapoartele de audit trebuie să se bazeze pe probe de audit cu grad de adecvare și grad de suficiență ridicată.

(2⁴) Auditorii publici externi urmăresc să se asigure că opinia sau concluzia generală, după caz, menționată în raportul de audit se bazează pe o asigurare rezonabilă, care se obține în urma misiunii de audit. În general, misiunile de audit sunt concepute pentru a oferi o asigurare rezonabilă.

(2⁵) În vederea oferirii unui nivel de asigurare rezonabilă, auditorii publici externi trebuie să realizeze misiunea de audit astfel, încât să reducă riscul de audit la un nivel acceptabil pentru beneficiarii rapoartelor de audit. Cu cât este mai redus riscul de audit, cu atât este mai ridicat nivelul de asigurare oferit de audit.

(2⁶) Proiectul raportului de audit se întocmește de echipa de audit desemnată să efectueze misiunea de audit respectivă, se înaintează conducerii entității auditate pentru analiză și se supune concilierii cu aceasta. Raportul de audit se definitivează după ședința de conciliere, după ce este supus procesului de asigurare a calității de către persoanele împuternicite în acest sens.

(2⁷) Prin regulamentul aprobat conform prevederilor art.11 alin.(2) se stabilesc modul de întocmire și conținutul actelor de control precum și tipul, modul de întocmire și conținutul anexelor la actele de control.”

37. La articolul 32, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul în care situațiile financiare prezentate nu întrunesc condițiile care să facă posibilă verificarea lor, auditorii publici externi le restituie titularilor acestora, fixând termen pentru completarea sau refacerea lor, după caz. Dacă titularii situațiilor financiare nu se conformează acestei măsuri, completarea sau refacerea lor se face pe cheltuiala acestora, de către un expert contabil numit de Curtea de Conturi.”

38. Articolul 33 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.33.- (1) Valorificarea constatărilor cuprinse în rapoartele de audit se face potrivit dispozițiilor Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități.

(2) În situațiile în care se constată existența unor abateri de la regularitate care au determinat producerea unor prejudicii, în raportul de audit se vor indica următoarele:

a) fapta ilicită - descrierea detaliată, cât mai completă și în clar a erorii/abaterii de la legalitate și regularitate sau a faptei pentru care există indicii temeinice că a fost săvârșită cu încălcarea legii penale, după caz, pe baza probelor de audit suficiente și adecvate identificate;

b) criteriile de audit identificate, reprezentând prevederile din actele normative sau, după caz, principiile, regulile procedurale, metodologiile sau prevederile contractuale care au fost încălcate;

c) prejudiciul cert, stabilit la data întocmirii raportului de audit;

d) persoanele care, prin modul defectuos de îndeplinire a atribuțiilor de serviciu/contractuale au determinat producerea prejudiciului, precum și atitudinea lor față de faptă și de urmările acesteia;

e) legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu;

f) consecințele economico-financiare și sociale ale faptei ilicite;

g) faptele care, potrivit legii, constituie contravenție;

h) măsurile luate de către conducerea entității auditate în timpul misiunii de audit pentru înlăturarea abaterii respective;

i) punctele de vedere ale conducerii entității auditate față de problemele rămase în divergență în urma procesului de conciliere și motivația auditorilor publici externi pentru neînsușirea acestor puncte de vedere, dacă este cazul;

j) recomandările auditorilor publici externi cu privire la măsurile concrete ce se impun a fi luate în vederea înlăturării abaterii respective.

(3) Stabilirea întinderii prejudiciului și dispunerea măsurilor pentru recuperarea acestuia constituie obligația conducerii entității auditate. În vederea stabilirii întinderii prejudiciului și dispunerii măsurilor pentru recuperarea acesteia, conducerea entității auditate poate apela la serviciile unui expert autorizat extern și independent. Dispunerea măsurilor apte să conducă la recuperarea prejudiciului constituie obligația conducerii entității auditate.

(4) Termenul de prescripție extinctivă în cazul recuperării prejudiciilor certe constatate de Curtea de Conturi prin raportul de audit este de 5 ani de la data încheierii acestuia.

(5) Persoanele menționate în raportul de audit, prevăzute la alin.(2) lit.d), se consideră că au interes și pot contesta raportul la Curtea de Conturi, analiza contestațiilor efectuându-se de către o comisie formată din persoane care nu au efectuat sau coordonat misiunea de audit în urma căreia a fost întocmit raportul. Pe baza analizei acestei comisii, plenul se pronunță cu privire la contestație, prin hotărâre. Împotriva soluției date de plen, persoanele interesate pot introduce cerere de anulare, în tot sau în parte, după caz, la instanța de contencios administrativ competentă, în condițiile Legii nr.554/2004, cu modificările și completările ulterioare.

(6) În scopul monitorizării ducerii la îndeplinire a recomandărilor formulate de Curtea de Conturi, raportul de audit se transmite organului ierarhic superior în subordinea sau în coordonarea căruia se află entitatea auditată.

(7) În situațiile în care în rapoartele de audit se constată existența unor fapte pentru care există indicii temeinice că au fost săvârșite cu încălcarea legii penale, temeinicia acestora se supune controlului de calitate și de legalitate efectuat de o structură de specialitate din cadrul Curții de Conturi. Pe baza raportului întocmit de structura de specialitate, se supune aprobării plenului sesizarea organelor în drept. Sesizarea organelor în drept se efectuează de președintele Curții de Conturi. În termen de 10 zile de la sesizarea organelor în drept, se informează entitatea auditată în scris.

(8) Curtea de Conturi și conducerea entității auditate comunică o copie a informării privind sesizarea posibilelor săvârșiri ale unor fapte penale persoanelor care sunt indicate în actul de control al Curții de Conturi în legătură cu care au fost identificate indicii în legătură cu săvârșirea unor asemenea fapte.

(9) Atunci când se constată imposibilitatea întocmirii unui raport de audit, se dispune entității auditate completarea și/sau refacerea evidențelor contabile și tehnico-operative verificate.

(10) Curtea de Conturi verifică stadiul implementării recomandărilor formulate ca urmare a activităților specifice desfășurate, și le prezintă în Raportul public anual întocmit în acest sens.

(11) Conținutul raportului de audit trebuie să fie complet, obiectiv, clar, concis, echilibrat, corect și fundamentat. Acesta trebuie să conțină pe lângă abaterile de la legalitate sau de la respectarea principiilor bunei gestiuni financiare constatate și aspectele pozitive identificate, care pot fi considerate exemple de bună practică. Exemplele de bună practică menționate în raportul de audit se postează pe site-ul oficial al Curții de Conturi.

(12) Sinteza raportului de audit, care conține rezumatul constatărilor, concluziilor, recomandărilor și opinia sau concluzia generală, după caz, se publică pe site-ul oficial al Curții de Conturi.”

39. Articolul 35 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.35.- (1) Entitatea auditată poate face obiecții scrise la constatările din proiectele rapoartelor întocmite de auditorii publici externi, în termen de 20 zile de la data primirii acestora.

(2) Obiecțiile formulate se depun la sediul structurii de specialitate din care face parte echipa de audit care a efectuat misiunea de audit, vor fi analizate cu ocazia concilierii rezultatelor auditului și vor fi avute în vedere la finalizarea raportului de audit.

(3) Actele de control ale Curții de Conturi pot fi contestate în contencios administrativ atât de entitatea auditată, cât și de către oricare dintre persoanele prevăzute la art.33 alin.(2) lit.d), care se consideră vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim de constatările cuprinse într-un astfel de act. Persoana care contestă un act de control poate solicita instanței, pe lângă anularea actului, în tot sau în parte, și obligarea Curții de Conturi la plata de despăgubiri pentru prejudiciile suferite.

(4) Curtea de Conturi are obligația de a acționa în regres împotriva auditorilor care au întocmit rapoartele de audit care au constituit temei de obligare a Curții la plata de despăgubiri, în baza unei hotărâri judecătorești definitive, dacă în aceste hotărâri se menționează că auditorii au acționat cu rea-credință.”

40. Articolul 36 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.36.- În termen de un an de la data la care s-au verificat situațiile financiare, procedura examinării acestora poate fi redeschisă, pentru motive întemeiate, cu aprobarea plenului Curții de Conturi.”

41. Articolul 39 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.39.- Raportul public anual cuprinde observațiile Curții de Conturi asupra situațiilor financiare auditate, a bugetelor supuse auditului său, constatările și concluziile desprinse din verificările dispuse de Camera Deputaților sau de Senat sau efectuate la persoanele juridice supuse auditului Curții de Conturi, recomandările formulate și opiniile sau concluziile generale, precum și alte aspecte pe care Curtea de Conturi le consideră necesare.

42. La articolul 42 alineatul (1), literele a) - c) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„a) să evalueze activitatea de control financiar propriu și de control managerial a persoanelor juridice auditate, prevăzute la art.23;

b) să solicite organelor de control, inclusiv de inspecție bancară ale Băncii Naționale a României, verificarea, cu prioritate, a unor obiective, în cadrul atribuțiilor lor legale;

c) să solicite și să utilizeze, pentru exercitarea funcțiilor sale de control și de audit, rapoartele celorlalte organisme cu atribuții de control;”

43. La articolul 42 alineatul (1), după litera d) se introduce o nouă literă, lit.e), cu următorul cuprins:

„e) să emită, în limita competențelor conferite prin lege, puncte de vedere cu privire la modul de aplicare a prevederilor legale privind administrarea, angajarea și utilizarea fondurilor publice, administrarea patrimoniului public și privat precum și responsabilitățile instituțiilor publice implicate în procesul bugetar; punctele de vedere se emit numai în situațiile în care problemele semnalate au un grad mare de repetabilitate și impun instituirea unei practici unitare la nivelul Curții de Conturi și al entităților care fac obiectul auditului efectuat de aceasta.”

44. La articolul 42, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Persoanele juridice supuse auditului Curții de Conturi sunt obligate să transmită acesteia, până la sfârșitul trimestrului I pentru anul precedent, raportul privind desfășurarea și realizarea programului de audit intern.”

45. La articolul 42, după alineatul (3) se introduce un nou alineat, alin.(4), cu următorul cuprins:

„(4) Organele de control și instituțiile de specialitate solicitate să efectueze verificări sau să transmită documente în temeiul alin.(1) lit.b) și lit.c) vor transmite rezultatele verificărilor sau rapoartele, în termen de 30 de zile de la primirea solicitării din partea Curții de Conturi.”

46. Articolul 43 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.43.- (1) În urma constatărilor sale, Curtea de Conturi recomandă entității auditate luarea măsurilor de înlăturare a neregulilor din activitatea auditată. Pe baza recomandărilor Curții de Conturi, entitatea auditată, prin conducerea sa, întocmește și implementează un plan de măsuri, cu termene ferm stabilite, a cărui îndeplinire face obiectul raportărilor și verificărilor ulterioare.

(2) Neîntocmirea și neimplementarea planului de măsuri sau neducerea la îndeplinire în termenele stabilite a măsurilor cuprinse în acesta, după caz, de către conducerea entității auditate, intră sub incidența dispozițiilor art.64. Pentru motive temeinic justificate, Curtea de Conturi poate acorda, o singură dată, la solicitarea conducerii entității auditate, noi termene de ducere la îndeplinire a măsurilor, cu încadrarea în termenul de prescripție prevăzut la art.33 alin.(4).

(3) Curtea de Conturi poate dispune, prin hotărâre a plenului, blocarea fondurilor bugetare sau speciale, atunci când se constată utilizarea nelegală a acestora.”

47. Articolul 44 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.44.- Procedura de punere în aplicare a dispozițiilor art.43 este prevăzută în regulamentul aprobat în temeiul prevederilor art.11 alin.(2).”

48. Articolul 45 se abrogă.

49. La articolul 49, alineatul (3¹) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(3¹) Membrii Curții de Conturi, pe lângă atribuțiile prevăzute de lege, pot desfășura activități didactice, de cercetare științifică și de formare profesională sau asimilate acestora.”

50. La articolul 51, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin.(1¹), cu următorul cuprins:

„(1¹) Auditorii publici externi pot desfășura activități didactice, de cercetare științifică și de formare profesională sau asimilate acestora.”

51. La articolul 51, alineatul (18) se abrogă.

52. La articolul 52, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.52.- (1) Personalul de specialitate al Curții de Conturi, inclusiv cel cu funcții de conducere, este supus mobilității în cadrul aceleiași categorii profesionale, prin modificarea raporturilor de muncă. Mobilitatea se realizează pentru eficientizarea activității Curții de Conturi și pentru dezvoltarea carierei profesionale.”

53. Articolul 55 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.55.- Personalul cu funcții de conducere în domeniul auditului este numit de plenul Curții de Conturi, iar celelalte categorii de personal, de președintele Curții.”

54. La articolul 56 alineatul (1), după litera c) se introduce o nouă literă, lit.d), cu următorul cuprins:

„d) în caz de condamnare definitivă.”

55. La articolul 58, literele k), q) și t) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„k) aprobă Statutul auditorului public extern și regulamentul privind certificarea auditorilor publici;

.....

q) solicită periodic și examinează rapoartele asupra activității departamentelor Curții de Conturi și a camerelor de conturi și a Autorității de Audit;

.....

t) aprobă sesizarea organelor de urmărire penală în situația în care se constată existența unor fapte pentru care există indicii temeinice că au fost săvârșite cu încălcarea legii penale, care au determinat sau nu producerea de prejudicii;”

56. La articolul 58, după litera t) se introduc două noi litere, lit.ț) și u), cu următorul cuprins:

„ț) aprobă procedura de reverificare/redeschidere a examinării situațiilor financiare pentru motive întemeiate;

u) alte atribuții stabilite în condițiile legii.”

57. La articolul 60 alineatul (1), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) să exercite conducerea executivă și să coordoneze activitatea Curții de Conturi;”

58. La articolul 60 alineatul (1), după litera i) se introduc două noi litere, lit.j) și k), cu următorul cuprins:

„j) să propună plenului, spre aprobare, structura organizatorică a Curții de Conturi, atribuțiile departamentelor, structura organizatorică și atribuțiile compartimentelor din cadrul secretariatului general;

k) să propună plenului numirea și eliberarea din funcție, în condițiile legii, a secretarului general și a secretarului general adjunct.”

59. La articolul 62, literele a) și b) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„a) nerespectarea obligației de a prezenta Curții de Conturi, în termenele stabilite, situațiile financiare care urmează a fi verificate - cu amendă civilă egală cu salariul pe 1-3 luni al persoanei din vina căreia s-a produs întârzierea;

b) neîndeplinirea măsurilor dispuse în temeiul prevederilor art.42 alin.(1) lit.b)-d) - cu amendă civilă egală cu salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată de la două până la 5 luni aplicată persoanei din vina căreia nu au fost duse la îndeplinire măsurile stabilite.”

60. Articolul 63 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art.63.- Încălcarea obligațiilor prevăzute la art.5 alin.(2) se penalizează cu amendă ce reprezintă valoric 5% din salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, pentru fiecare zi de întârziere.”

Art.II.- (1) În termen de cel mult 120 de zile de la data publicării prezentei legi, plenul Curții de Conturi aprobă regulamentul prevăzut la art.11 alin.(2) din Legea nr.94/1992, republicată, cu modificările și completările ulterioare și cu cele aduse prin prezenta lege, precum și celelalte reglementări interne, necesare pentru punerea ei în aplicare.

(2) Până la intrarea în vigoare a regulamentelor prevăzute la alin.(1), regulamentele adoptate prin hotărârea plenului Curții de Conturi și publicate în Monitorul Oficial al României, care nu contravin prezentei legi, rămân în vigoare.

Art.III.- (1) Persoanele care, la data intrării în vigoare a prezentei legi, ocupă funcțiile de director și de director adjunct în cadrul departamentelor ori la camerele de conturi județene și a municipiului București vor exercita atribuțiile corespunzătoare acestor funcții până la organizarea și desfășurarea concursului în conformitate cu prevederile art.10 din Legea nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare și cu cele aduse prin prezenta lege, dar nu mai mult de 12 luni.

(2) În termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi se va efectua certificarea auditorilor publici externi, în conformitate cu regulamentul aprobat de plenul Curții de Conturi. Persoanele care dețin o calificare recunoscută pe plan internațional care atestă competența lor în audit public extern vor fi certificate potrivit unei proceduri speciale prevăzută în același regulament.

(3) Personalul Curții de Conturi cu atribuții în domeniul auditului public extern la data intrării în vigoare a prezentei legi este autorizat să exercite în continuare aceste atribuții numai până la data certificării în conformitate cu prevederile alin.(2).

Art.IV.- Prezenta lege intră în vigoare la 3 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, cu excepția prevederilor art.I în ceea ce privește art.62 lit.a) și b) și art.63 care intră în vigoare la 30 de zile de la publicare.

Art.V.- Legea nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu cele aduse prin prezenta lege, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor articolului 75 și ale articolului 76 alineatul (1) din Constituția României, republicată.

**PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

Ion-Marcel Ciolacu

**p. PREȘEDINTELE
SENATULUI**

Robert-Marius Cazanciuc

**București,
Nr.**

Parlamentul României

Camera Deputaților

București, 22 iunie 2020
Nr. PLx467, PLx137, PLx125,
PLx139, PLx16, PLx8,
PLx91, PLx93, PLx138

Domnule Președinte,

Vă înaintăm, alăturat, în vederea promulgării, în conformitate cu prevederile art.77 alineatul (1) din Constituția României, următoarele legi:

1. Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi;
2. Legea pentru ratificarea Acordului de împrumut (Proiect privind consolidarea infrastructurii și a pregătirii pentru situații critice de urgență) dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, semnat la București la 10 iulie 2019;
3. Legea pentru ratificarea Acordului între Guvernul României și Guvernul Republicii Bulgaria privind cooperarea în domeniul situațiilor de urgență, semnat la 29 martie 2019, la București;
4. Legea pentru ratificarea Protocolului privind agricultura durabilă și dezvoltarea rurală, încheiat la Lillafured la 12 octombrie 2017, și semnat de România la aceeași dată, la Convenția-cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților, adoptată la Kiev la 22 mai 2003;
5. Legea privind acceptarea amendamentelor adoptate la cea de-a 12-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Interguvernamentale privind transporturile internaționale feroviare (OTIF), desfășurată la Berna în perioada 29-30 septembrie 2015, la Convenția privind transporturile internaționale feroviare (COTIF) și anexele D (CUV), F (APTU) și G (ATMF), semnată la Berna, la 9 mai 1980;

6. Legea pentru ratificarea celui de-al șaselea Protocol adițional, semnat la Skopje, la 12 iunie 2019, la Acordul privind Forța Multinațională de Pace din Europa de Sud-Est, semnat la Skopje, la 26 septembrie 1998;

7. Legea pentru ratificarea Acordului de Parteneriat Economic între Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și statele părți la APE din SADC, pe de altă parte, semnat la Kasane, la 10 iunie 2016;

8. Legea pentru ratificarea Acordului privind protecția investițiilor între Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Republica Singapore, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 19 octombrie 2018;

9. Legea pentru completarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară.

Cu considerație,

**p.PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR**

FLORIN IOȚDACHE

**Domnului KLAUS WERNER IOHANNIS
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**